Ніва

БЕЛАРУСКІ ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 45 (1184) ГОД XXIII БЕЛАСТОК 5 ЛІСТАПАДА 1978 г. ЦАНА 60 гр.

Гандлёва-бытавы цэнтр горада Брэста.

Добры дзень, Беларусь!

У БРЭСЦЕ, СЛАЎНЫМ МЕСЦЕ...

Цягнік стукаў на рэйках. Пад яго рытм паўтараў я пачатак верша Максіма Танка „У Брэсце, у Брэсце, у слаўным месце бароняць крэпасць нашы салдаты, а смерць над Бугам сядзіць, чакае, калі замоўкнуць грымець гарматы...“ Цяпер было ціха. Я адпраўляўся ў Савецкую Беларусь, якая ўжо рыхтуецца да святкавання 60 гадавіны з дня абвяшчэння Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі. Ехаў тады я ў Беларусь, а ў памяці яшчэ і яшчэ раз перабіраў усё тое, што я ведаў аб гэтай краіне, так блізкай нашаму сэрцу. Прыгадваў фундаментальныя працы Міхала Федароўскага і Яўхіма Карскага, успамінаў прачытанае ў творах Міцкевіча, Крашэўскага, Ажэшкі і многіх сучасных польскіх і беларускіх пісьменнікаў. Але ўсё гэта мінулае. А цяпер? Вось цяпер, якая ты, Беларусь?

Ведаю, што яна — адна з буйнейшых сярод 15 рэспублік Савецкага Саюза, што зараз у яе межах жыве амаль 10 мільёнаў насельніцтва на тэрыторыі звыш 200 тысяч квадратных кіламетраў, што славіцца яна сваімі лясамі і натуральным багаццем, асабліва палескай нафтай і калійнай соллю. Беларусь — гэта самыя магутныя ў свеце грузавікі „Белаз“, гэта радыёэлектроніка і навейшыя мадэлі электронных вылічальных установак, гэта вытворчасць супердакладных вырабаў, у тым ліку і электронных ручных гадзіннікаў... Беларусь — поўнапраўны член Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, наш добры сусед і шчыры, сардэчны сябра.

Гэта ўсё я ведаў, калі цягнік спыніўся ў Брэсце, і абсталяваўся я ў прасторнай гасцініцы „Інтурыст“. Быў вечар. Халодны вечар першых дзён кастрычніка. За акном сярод пажоўклых клёнаў залаціліся крыжы старой царквы, а з другога боку гасцініцы, як бы спецыяльна для кантрасту — сучасны ансамбль гмахаў гандлёва-бытавога цэнтра. Калі ласка, паважаныя госці, глядзіце і любуйцеся, што каму!

На калідоры хтосьці кагосьці кліча па-польску. Цікаўнасць перамагае. Аказваецца, у гасцініцы „Інтурыст“ спынілася таксама на начоўку дэлегацыя ветэранаў апошняй вайны з варшаўскай станкабудаўнічай фабрыкі імя Варынскага. Едуць наведаць месца слаўнага бою пад Леніна. Ідзем на вячэру. Рэстаран запоўнены, хаця гэта буднішні дзень, панядзелак. Людзі танцуюць і весяляцца, апрануты модна, элегантна.

На другі дзень зранку прымаюць мяне ў абласным камітэце Камуністычнай партыі Беларусі. Гэта за плошчай Леніна, на якой устаноўлены гранітны помнік правадыру Кастрычніцкай рэвалюцыі. Спыняюся на хвіліну ля гэтага помніка. Найперш гляджу, як нейкая жанчына бярэжліва наводзіць вакол яго парадак, а затым прыходзіць і больш агульная рэфлексія аб слаўным ленінскім шляху, на які 60 гадоў таму назад укрочыла і Беларусь.

Аляксей Высоцкі, намеснік загадчыка аддзела прапаганды Брэсцкага абкома КПБ, перш за ўсё расказвае мне аб прадукцыйных і грамадскіх абавязацельствах у гонар 60-годдзя БССР і кампартыі Беларусі. У яго на стале бачу навейшы нумар абласной газеты „Заря“, якая прыносіць указанні ЦК КПБ і Прэзідыума Савета Міністраў БССР аб святкаванні гэтай знамянальнай даты ў гісторыі беларускага народа.

— У нас толькі ў адным Брэсце, — гаворыць Аляксей Афанасьевіч, — звыш 30 буйных прадпрыемстваў. Маглі б мы зараз зайсці на любое з іх, скажам, на электралямпавы завод, на завод газавай апаратуры або на дывановы ці панчошны камбінат — і ўсюды ўбачыце вы гэтыя працоўны ўздым у гонар нашага юбілею. Я мог бы засыпаць вас лікамі, але яны кожны дзень мяняюцца... Лепш тады прапаную вам паездку да людзей, найперш у Камянецкі раён, а затым на Пружаншчыну...

Бульвар Міцкевіча.

(Працяг на стар. 4)

ПОШУКІ І ЗДЗЯЙСНЕННІ

КАЛІ ПАТРАБУЕЦЕ ПАРАДЫ...

Калі сустракаешся з ім, ці то будзе ўпершыню, ці ў соты раз, цябе заўсёды захапляе яго незвычайная скромнасць, ветлівасць, спакой, развага... Так, няма сумнення — гутарка аб **Вінцуку Склубоўскім**. Нашы чытачы яго ведаюць, як актыўнага дзеяча Беларускага грамадска-культурнага таварыства, аўтара цікавых артыкулаў па гісторыі беларускага рэвалюцыйнага руху і апавяданняў у „Ніве“, „Альманахах“, „Беларускіх календарах“ і іншых выданнях, выкладчыка па гісторыі Беларусі на былым аддзяленні беларускай філалогіі Завочнай настаўніцкай студыі ў Беластоку, лектара на розныя цікавыя людзей грамадска-палітычныя тэмы. Але перш за ўсё В. Склубоўскі вядомы аўтарытэтны дарадчык у розных галінах права. Бо што і казаць, як толькі маем мы якую-небудзь цяжкую справу ў судзе, імчымся ў Беласток на Варшаўскую 11 і там выкладаем усе свае клопаты суддзі Склубоўскаму. Калі справа ў нас не такая ўжо надта спешная, тады пішам у „Ніву“. І ў адным і другім выпадку ён ўсё цярпліва выслухае, разважыць, параіць. І так ужо дваццаць год. А ўсё пачалося...

— А пачалося ўсё недзе ў канцы 1957 года, — прыгадвае В. Склубоўскі. — У рэдакцыі „Нівы“ мы тады супольна прыйшлі да вываду, што неабходна заняцца пашырэннем і паглыбленнем асноваў прававых ведаў у нашым грамадстве, трэба прыйсці з бескарыслівай прававой дапамогай людзям, асабліва сялянам, рабочым. „Ніва“ змясціла аб'яву пра тое, што ад пачатку 1958 г. адкрываецца пры яе рэдакцыі пункт бясплатных прававых парадаў. Пачаткова прыходзіла нямнога людзей — 2-3 асобы. Але з бегам часу іх колькасць узрасла да 15-20 чалавек. Таксама і пытанні ў лістах ад чытачоў „Нівы“ на першых парах былі рэдкія, а потым пасыпаліся надта часта і спатрэбілася адным даваць адказы на старонках „Нівы“ амаль з нумара ў нумар, іншым пісаць выясненні ў лістах.

Калі нават палічыць прыблізна, то за мінулыя дваццаць год В. Склубоўскі даў вусна прававыя парады сама меней 15 тысячам чалавек. А колькі працы і часу патрабуюць тыя пісьмовыя выясненні, якія ён высылае тым чытачам, што прысылаюць пытанні ў лістах? І ўсё гэта цалкам бясплатна! Гэтую гатоўнасць рабіць іншым людзям дабро, дапамагаць простаму працоўнаму чалавеку В. Склубоўскі вынес яшчэ з роднай хаты, з вёскі Малышкаўшчына,

(Працяг на стар. 4)

Увага, чытачы!

Пара аднавіць падпіску „Нівы“ на 1979 год. Прымаюць яе аддзяленні РСВ „Прэса-Кніга-Рух“ і пошта ў цэлай краіне да 25 лістапада 1978 г. Нумар індэксу „Нівы“ ў цэнніку: 36670 (Informator o cenach prasy polskiej na rok 1979).

ЦАНА ПАДПІСКІ:

на год — 28 зл. 80 гр.
на паўгода — 14 зл. 40 гр.
на квартал — 7 зл. 20 гр.

Адзінкі аграмаджанага сектара народнай гаспадаркі, установы, арганізацыі і ўсялякага роду прадпрыемствы заказваюць падпіску ў мясцовых аддзяленнях РСВ „Прэса-Кніга-Рух“, у мясцовасцях, у якіх гэтых аддзяленняў няма — у паштовых установах.

Індывідуальныя чытачы аплочваюць падпіску ў паштовых установах і ў пісьманосцаў.

Падпіску з даручэннем высылкі за граніцу прымае: RSW „Prasa-Książka-Ruch", Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1531-71.

Падпіска з даручэннем высылкі за граніцу вышэйшая за краёвую на 50 працэнтаў.

10 гадоў назад у Перу да ўлады прыйшоў урад узброеных сіл, які пачаў ажыццяўляць праграму прагрэсіўных сацыяльна-эканамічных пераўтварэнняў. Была нацыяналізавана амерыканская нафтавая манаполія „Інтэрнэшнл петролеум компані“, устаноўлены дзяржаўны кантроль над ключавымі галінамі эканомікі. Затым была праведзена аграрная рэформа, якая пакончыла з латыфундызмам у сельскай гаспадарцы. У выніку каля 6 мільёнаў сялян сталі ўладальнікамі ўласных надзелаў або членамі сельскагаспадарчых кааператываў.

Урад Перу пачаў праводзіць незалежную знешнюю палітыку, устанавіў дыпламатычныя адносіны з сацыялістычнымі краінамі.

Прагрэсіўныя пачынанні выклікалі супраціўленне алігархіі і імперыялістычных колаў, якія яе падтрымліваюць. Выкарыстоўваючы эканамічныя і фінансавыя рычагі, яны рабілі ўсё магчымае, каб стварыць у краіне featherрознага роду цяжкасці.

Нягледзячы на аказваемы націск, урад мае цвёрды намер замацаваць асноўныя рэформы ў новай канстытуцыі краіны і тым самым гарантаваць іх незваротнасць.

У ГЭТЫМ ТЫДНІ

160 гадоў назад
9 XI 1818 нар. Іван Тургенеў, рускі пісьменнік. Вяршыня творчасці — раман „Бацькі і дзеці“.

90 гадоў назад
10 XI 1888 нар. А. Тупалеў, савецкі авіяканструктар.

75 гадоў назад
11 XI 1903 нар. А. Ільінскі, беларускі савецкі акцёр, народны артыст СССР.

60 гадоў назад
6-7 XI 1918 створаны Часовы ўрад Народнай Польскай Рэспублікі.

Niwa

BIAŁORUSKI TYGODNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ „ZASŁUŻONY BIAŁOSTOCCZYŹNIE"
Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

* *

ADRES REDAKCJI
Niwa
ul. Wesołowskiego 1
15-950 Białystok, skr. poczt. 149
tel. 2-32-41

* *

Wydawca:
RSW „Prasa-Książka-Ruch", Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe w Białymstoku.
Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch" oraz urzędy pocztowe i doręczyciele. Cena prenumeraty rocznej 28 zł. 80 gr. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch", Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1531-71.
Indeks 36911/36671
B.Z.Graf. Zam. 2222 Nakład 7.800 egz. N-4

Мілы сэрцу візіт

Беластачане 10 кастрычніка бягучага года спяшаліся на выступленні **Чырвонасцяжнага ансамбля песні і танца Кіеўскай акругі пагранічных войск** як на сустрэчу з добра знаёмымі жаданымі гасцямі, якія іх захапілі сваім майстэрствам і выклікалі шчырую сімпатыю яшчэ ў часе свайго першага візіта ў Беластоку ў мінулым годзе. А паслухаць і паглядзець таксама і сёлета было што! Савецкія воіны-артысты з зялёнымі нашыўкамі на мундзірах і такімі ж акольшкамі на шапках, стройныя і элегантныя, прывезлі свежы і надта старанна падрыхтаваны рэпертуар. Галоўны дырыжор ансамбля В. Петрычэнка і мастацкі кіраўнік С. Паўлючэнка паклапаціліся пра тое, каб прадставіць слухачам такія рэчы, якія хоць і з'яўляюцца вельмі папулярнымі ў Савецкім Саюзе, але ў Польшчы яны мала вядомыя. Гэта пераважна песні, якія спадарожнічаюць цяперашняму савецкаму салдату ў яго ахвярнай службе пры ахове цэласці граніц яго вялікай Айчыны.

І, натуральна, ён, воін Савецкай Арміі, з'яўляецца цэнтральным героем гэтых твораў з глыбокім патрыятычным зместам і чыстымі памятлівымі мелодыямі. У „Песні пра Радзіму“ Смольскага гэта чалавек, якому люба родная зямелька, яе сёлы і гарады, скромныя і працавітыя людзі. „Ідуць салдаты ў пошукі“ Шапаваленкі малюе хвалюючы абразок са штодзённага жыцця савецкіх пагранічнікаў, прыгадвае, што ў той самы час, калі „соладка ў ложачках спяць немаўляты“, салдаты ў цемры і сцюжы пільна вартуюць заснежаную граніцу, каб ніхто не парушыў гэтага бесклапотнага сну. У песнях Чуйкова „Мы — застава выдатная“ і Слепака „Граніца, граніца“ падкрэсліваецца адказнасць кожнага салдата за лёс сваёй краіны, яго гатоўнасць ахіліць яе ад любога ворага, мо нават і аддаць дзеля гэтай святой справы нават сваё жыццё. А гэта ж яму, рosламу і чырвонашчокаму, з першым шаўкавістым пушком вусікаў, хлопчыку выпадае такая адказная роля. Бо іменна ён, „чалавек ва ўзросце дзевятнаццаці год — ён абаронца дваццатага стагоддзя“ гаворыцца ў песні Холмінава „Тры салдаты“.

Зухаватая маладзецкасць і мяккая лірыка адначасова прамаўляюць не толькі з украінскіх народных песень „Ой, выдно сэло...“, „Хлопцы, як соколы...“, рускіх „Во поле берёзонька стояла...“ і іншых, але таксама і з сучасных савецкіх твораў, як, напрыклад, Салаўёва-Сядога „Салдат закахацца не паспеў“. Танцы і інструментальныя нумары салістаў аркестра выдатна ўзбагачалі ўвесь канцэрт. Ці то быў украінскі „Гапак“, ці жартоўны „Няўдачнікі“, ці харэаграфічная сцэна з салдацкага жыцця ці танцавальная сюіта, заснаваная на матывах рускіх, беларускіх, украінскіх і іншых танцаў народаў СССР — усе яны дасканала ўпісаліся ў агульную мастацкую панараму канцэрта, былі ў ёй арганічнай часткай са сваёй уласнай глыбокай вымовай.

А ўсё гэтае багацце песень, танцаў, інструментальнай музыкі выканана віртуозна, з размахам. Высокай вакальнай культуры заслужаных артыстаў Украінскай ССР С. Анісімава, А. Драбязгова, салістаў В. Саенкі, У. Губскага, С. Ражылюка і іншых не ўступалі сваім выканаўчым майстэрствам звыш 20-асабовы хор, 13-асабовы аркестр і 12-асабовы балет. Ужо з самага пачатку канцэрта паміж артыстамі і гледачамі ўсталявілася нейкая вельмі сардэчная блізкасць, еднасць адчуванняў і перажыванняў. Зрэшты, і не магло быць інакш, калі сустрэліся сардэчныя прыяцелі. Амаль кожны нумар публіка прасіла паўтарыць на біс, а пасля заканчэння канцэрта доўгімі авацыямі не хацела адпусціць ансамбль са сцэны.

Савецкія воіны-артысты наведалі Беласток з нагоды 35-й гадавіны Людовага Войска Польскага. Надта ж мілы нашаму сэрцу быў гэты візіт і юбілейны падарунак!

М. Гайдук
фота аўтара

ХРОНІКА

■ 12 X у Гайнаўцы адбылося выязное пасяджэнне асветнай камісіі ГП БГКТ. Былі два пункты: падрыхтоўка праграмы да дзесяцігодкі і як выглядае справа з падручнікамі.

■ 15 X у Беластоку адбылося пасяджэнне рэдакцыйнага камітэта „Беларускага календара“ на 1980 год. Быў абмеркаваны план гэтага календара.

■ 15 X у Міхалове выступілі з двума канцэртамі беластоцкія „Каласкі“.

■ 19 X адбылося пасяджэнне Прэзідыума ГП БГКТ. Абмяркоўваўся даклад на пленум ГП БГКТ. Пленум адбудзецца 26 лістапада г.г. і будзе прысвечан тэме „Фальклор у дзейнасці БГКТ“.

Удалы пачатак ● Што турбуе настаўнікаў? ● Бядуля-мільянер ● Адведкі ● Бізун хвошча сяміціцкі пэкаэс ● Хвалім затое сямяціцкі СКР ● Дзядзька Квас фантазіруе ● Весткі з Мілейчыц, Краснага Сяла, Гайнаўкі, Нараўкі, Чаромхі, Нурца, Дубіч Царкоўных, Бельска, Боцькаў ● Калі сняцца роды ● Маланка плача, а Кастусю хоць бы што ● Песня „Hej, dogonię lato".

TELEWIZJA WARSZAWA

Sobota 4 XI — 6.00 RTSS. Mat. 6.30 Fiz. 12.45 Hod. zwierz. 13.25 Upr. rośl. 14.35 Orbita. 15.05 Dziennik. 15.15 Dzień dobry, tu Telewizja! 15.35 Obiektyw. 15.55 Latarnia czarnoksięska. 16.25 Film Latarni: Sterowiec L.A. 3 — prod. USA. 18.05 Magazyn motor. 18.30 Polsce i Partii. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Widok z tarasu — dramat obycz. USA. 22.55 Dziennik. 23.10 Studio Interdisco.

Niedziela 5 XI — 6.25 RTSS. Upr. rośl. 6.55 Hod. zwierz. 7.25 Nasze spotk. 7.45 Now. w domu i zagr. 8.10 Emerytury dla rolników. 8.20 Sport. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Teleranek TDC. 10.20 Antena. 10.45 Kartki z 35-lecia. 11.10 Wielkie bitwy historii: Bitwa pod Grunwaldem — film dok. 12.10 Dziennik. 12.25 Rolnicze rozmowy. 12.55 Tylko w niedzielę.

Poniedziałek 6 XI — 12.45 RTSS. Hod. zwierz. 13.25 Mech. rol. 15.30 NURT — nauki polit. 16.00 Dziennik. 16.10 Dzień dobry, tu Telewizja! 16.30 Obiektyw. 16.50 Zwierzyniec. 17.25 Kwiecień — dramat woj. pol. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr TV. W. Wiszniewski: Tragedia optymistyczna. 22.15 Jak? — pr. publ. kult. 22.55 Dziennik.

Wtorek 7 XI — 6.00 RTSS. Hod. zwierz. 6.30 Mech. rol. 7.55 Defilada wojskowa z Moskwy — bezpośrednia trans. 9.30 Lalka — odc. VIII filmu ser. 13.25 RTSS. J. pol. 14.00 Fiz. 15.30 Klub Seniora. 16.00 Dziennik. 16.10 Dzień dobry, tu Telewizja! 16.30 Obiektyw. 16.50 Studio Mł. 17.20 Interstudio. 17.55 Sonda. 18.25 Raj zwierząt — film przyr. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Uroczysty koncert z okazji 60-lecia Odzyskania Niepodległości. 21.20 Sól ziemi czarnej — fab. film pol. 23.00 Świadkowie. 23.20 Dziennik.

Środa 8 XI — 6.00 RTSS. J. pol. 6.30 Fiz. 9.00 Dla kl. VII Fiz. 11.05 Dla kl. VII Hist. 12.00 Dla kl. VII—VIII Wych plast. 12.45 RTSS. J. pol. 13.25 Chem. 15.30 NURT — nauczanie pocz. 16.00 Dziennik. 16.10 Dzień dobry, tu Telewizja! 16.30 Obiektyw. 16.50 Entliczek-słowniczek. 17.15 Los. Małego Lot. 17.25 Dom i my. 17.40 Jan ze Stanialewa — rep. 18.00 Skarbiec — wydanie III. 18.35 Między nami jaskiniowcami — film USA. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Wrogowie — radziecki dramat społ. 21.50 Wielcy znani i nieznani. 22.30 Dziennik. 22.45 Kształt słowa.

Czwartek 9 XI — 6.00 RTSS. J. pol. 6.30 Chem. 8.10 Dla kl. VII Zool. 9.00 Dla kl. I lic. J. pol. 13.25 RTSS. Mat. 14.00 Biol. 15.30 Co dalej maturzysto? 16.00 Dziennik. 16.10 Dzień dobry, tu Telewizja! 16.30 Obiektyw. 16.50 Czwartek TDC. 18.20 Patrol. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Kojak — sens. film USA. 21.25 Pegaz. 22.10 Życiorysy współczesne. 22.40 Dziennik.

Piątek 10 XI — 6.00 RTSS. Mat. 6.30 Biol. 11.05 Dla kl. VII Wych. ob. 12.55 Dla kl. VII Geogr. 13.25 RTSS. Mat. 14.00 Biol. 15.20 Red. szkolna zap. 15.30 NURT — psych. 16.00 Dziennik. 16.10 Dzień dobry, tu Telewizja! 16.30 Obiektyw. 16.50 Piątek z Pankracym. 17.15 Klinika zdrowego człowieka. 17.45 Pan na Ratuszu — serial CSRS. 18.40 Prawo jazdy — teletur. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Okazja — ang. kom. obycz. 21.30 Świat, Ludzie, Idee. 22.00 Magazyn studia Gama. 23.00 Dziennik. 23.45 Studio Gama.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 3 XI — 17.50 Film fab. cz. I. 19.30 Spotkanie teatralne. **Sobota 4 XI** — 7.45 Film fab. cz. I. 17.40 Film fab. cz. II. 19.30 Pr. estrad. **Niedziela 5 XI** — 7.40 Film fab. cz. II. 10.35 Koncert. 12.30 Film fab. 14.25 Filmy anim. 16.20 W świecie zwierząt. 17.20 Balet. 17.45 Spektakl.

ГАВОРЫЦЬ БЕЛАСТОК!

Беларуская радыёперадача: субота, 12.05 — 12.25 (UKF).

КІНО

Białowieża Pani ambasador — radz. 7—8. Powrót z frontu — radz. 9—10. Ucieczka — radz. 11—12.

Bielsk Podl. Ryzyko — radz. 5—6. Wykryć szpiega — radz. 7—8. Wiatr w żaglach — radz. 9—10. Perkusja, dzięcioł i dziewczyna — radz. 11—12.

Czyże Oskarżeni o zabójstwo — radz. Płonąca tajga — radz. 8—12.

Gródek Wołga — Wołga — radz. 11—12.

Hajnówka Cyrk — radz. 6—7. Temat na niewielkie opowiadanie — radz. 8—9. Rycerz i łoś — radz. 10—12.

Michałowo Kronika nurkującego bombowca — radz. 7—8. Artysta do wszystkiego — radz. 9—10. Nikt nie chciał umierać — radz. 11—12.

Milejczyce Pokój z widokiem na morze — pol. Gdybym miał dziewczynę — czes. 8—12.

Narew Zanim nadejdzie dzień — pol. Ocalona — NRD 8—12.

Narewka Step — radz. Dowódca łodzi podwodnej — radz. 8—12.

Nurzec Echo dawno minionych dni — radz. 7—8. Pogrzeb świerszcza — pol. 8—10. Zdrajczyni — radz. 11—12.

Orla Za rok, za dzień, za chwilę — pol. Tajemniczy upiór — węg. 9—12.

БЕЛАВЕЖА

СТАРОНКА ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ.

Старонкі „Нівы“, Беларускія календары, альманахі, урэшце ўласныя паэтычныя зборнікі „Жыццёвыя сцежкі“, „Дзяцінства прыстань“, „Дружба“ вызначаюць творчы шлях Віктара Шведа. Найбольш трапным акрэсленнем яго творчага мэтанакіравання з'яўляюцца словы Анатоля Вярцінскага, узятыя В. Шведам як мотта да першай часткі свайго зборніка „Дзяцінства прыстань“,

„Мы жывём, каб вяртацца
час ад часу туды,
дзе мінула юнацтва,
дзе дзяцінства сляды.“

І Швед вяртаецца, вяртаецца на працягу ўсёй сваёй літаратурнай дзейнасці. Большасць яго твораў пабудавана на аснове супастаўлення двух светаў — з часоў яго дзяцінства і сённяшняга. Так ёсць, прыкладна, у вершах: „Хата і дом“, „На Новым Свеце конь стары“, „Дарожны арнамент“, „Жніво“. Робіць ён гэта пры дапамозе сімвалаў. Хаця б у вершы „Хата і дом“, дзе аўтар піша:

Паэтычны свет Віктара Шведа

„Ля хаціны нечакана
Рос паверхавы, цагляны
Гарадскі прыгожы дом.
Хата скромная, вядома,
Ла паверхавага дома
Учарашнім жыла днём“.

Супастаўляючы капцілцы электрычную лямпу, драўлянай хаце мураваны павярховы дом ці ставячы конскае капыта на асфальце шумлівай гарадской вуліцы, В. Швед то з нейкай ноткай суму аглядаецца за адышоўшым:

„І здзекваюцца ліхтары,
І кляксан стаўся хуліганам.
На Новым Свеце конь стары
Мо ўжо апошнім ветэранам“,
(„На Новым Свеце конь стары“).

то зноў з задавальненнем і радасцю заяўляе:

„А сёння палеткі ўрадлівыя,
Мы нават касою не косім“.
(„Жніво“)

І так наперамен — або маніфестацыйна захапляецца, або ціха сумуе. А мо Швед не ведае, куды пахіліцца і дагэтуль не змог адшукаць сваю творчую дарогу? Не, проста, з аднаго боку, прыцягваюць яго справы вялікія, агульна заўважальныя, з другога — беспаваротна адышоўшае. І таму некаторыя творы — „Юбілейнае“, „Свята Адраджэння“, „Вялікаму Кастрычніку“ — насычаны пахваламі, узнёслымі словамі, іншыя — „Сляды дзяцінства, маладосці“, „Буслы“, „Родная хата“ — сумам.

Сум у творчасці Шведа паяўляецца часта. Вынікае ён якраз з гэтага супастаўлення двух светаў, а дакладней з элементаў, сімвалізуючых іх. Сум у Віктара Шведа ціхі, пазбаўлены маніфестацыйнасці. Няма ў яго разрывання душы ў агоніі роспачы. В. Швед не належыць да тых паэтаў, якія на ўвесь голас заяўляюць аб сваёй гатоўнасці вярнуцца на вёску — у калыску свайго дзяцінства і якім на дарозе безупынна паяўляюцца перашкоды, створаныя найчасцей імі самімі ў апраўданне сваіх учынкаў. Ён ведае аб немагчымасці гэтакага павароту, і яго сум бяссільны. У сувязі з гэтым сцвярджае:

„І хоць праглынуў мяне ўжо горад,
Я у душы астаўся селянінам“.
(„Я у душы астаўся селянінам“).

Прабуючы ўваскрашаць свет свайго мінулага, вёску, якую некалі пакінуў, звяртаецца ён да элементаў, якія ўжо не раз паяўляліся ў творчасці — капцілкі, сохі, сярпы. Ці сапраўды за гэтым ён сумуе? Ці сапраўды яго цягне да цяжкіх жніў сярпом, ці проста сумуе за сваім бесклапотным дзяцінствам, за маладосцю? І тут Швед не патрапіў выразна выказаць сваю задуму. Было б жа гэта абсурдам сумаваць за жорнамі, калі млын намнога аблягчае працу, ці за сярпом, калі сёння па полі ездзяць камбайны і не толькі жнуць, але і малоцяць. Чытаючы гэтыя творы, атрымліваем такое ўражанне, што В. Швед глядзеў на вёску не сваімі вачыма, а быў пад уплывам дарэвалюцыйнай вёскі, апі-

(Працяг на стар. 4)

ПАЦЕЕ БЕЛАЯ ЗЯМЛЯ

Настаўнік вучняў запытаў:
— Скажыце, калі ласка, дзеці,
Адкуль адна з прыродных з'яў,
Раса, бярэцца на тым свеце?

Адказ пачуў ад Васіля:
— Я гэта вось як разумею,
Так хутка круціцца зямля,
Што, бедная, ажно пацее.

Выйшла пружына ў паравозе

У горад едзе мама з Коляй
Аформіць мноства розных спраў.
Цягнік спыніўся ў чыстым полі
І з месца доўга не кранаў.

Нервуюцца ўсе пасажыры,
Усмешкі след з іх твараў знік.
З іх кожны хоча ведаць шчыра:
Чаму спыніўся тут цягнік?

Азваўся Коля: — Я прычыну
Знаю і памагчы гатоў.
Выйшла, відаць, яму пружына
І трэба накруціць ізноў.

СЫНОК І СУПОК

Матуля просіць:
— Мой сынок,
Табе астыне
твой супок.

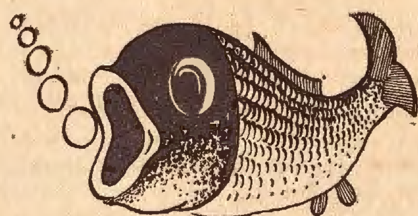
— Не буду есці, —
Кажа Клім. —
З супка яшчэ
выходзіць дым.

Чаму маўклівыя ўсе рыбы

Каля акварыума шыбы
Стаяў і думаў Міхасёк:
— Чаму маўклівыя ўсе рыбы,
Дзе іх падзеўся галасок?

Адказ цікаўнаму хлапчыне
Далі вясёлыя сябры:
— Пазволь цябе ў ваду мы
кінем,
Ды паспрабуй загавары!

Віктар ШВЕД

ВІКТАР ШВЕД нарадзіўся 23 сакавіка 1925 года ў вёсцы Мора на Беласточчыне, у сялянскай сям'і. Закончыў аддзяленне журналістыкі Акадэміі палітычных навук у Варшаве, а таксама аддзяленне беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта. Жыве ў Варшаве, працуе старшым рэдактарам у Выдавецтве „Кніга і веды“.

Выдаў паэтычныя зборнікі „Жыццёвыя сцежкі“, „Дзяцінства прыстань“ і „Дружба“. Член Саюза польскіх пісьменнікаў.

МУРАШНІКІ, ЯК ПІРАМІДЫ

Спытаў настаўнік Ліду:
— Прашу мне адказаць,
Што гэта піраміды,
Дзе трэба іх шукаць?

Заўжды багаты ў слоўцы
І жартаўнік Барыс
Падказвае сяброўцы:
— Мурашнікі ў бары.

КРУГЛЫЯ ПЯЦЁРКІ

— Мой брацік, — хвастаўся
Ягорка, —
Ходзіць у школу тры гады
І толькі круглыя пяцёркі
Атрымлівае ён заўжды.

— Ты не мані, — сказала
Ёлька, —
Занадта брата не хвалі.
Вядома ж гэта ўсім, што толькі
Бываюць круглымі нулі.

ФІЛЬМ ПАПІЛЬНУЙ, МАЯ МАТУЛЯ

У сваёй надта чулай мамы
Сеўшы выгодна на каленях,
Тэлевізійную праграму
З цікаўнасцю глядзела Жэня.

Раптам азвалася ласкава:
— Ты папільнуй, мая мамуся,
Каб фільм не скончыўся цікавы,
А я пайду вады нап'юся.

ШКЛЯНАЯ РАЯ

Пытаецца Сярожы
Сястра малая Рая:
— Ці ж гэтае быць можа,
Каб я была шкляная?

Шкляная я, шкляная,
Шкляная не іначай,
Бо мама паўтарае:
— Наскрозь цябе я бачу.

ГАДЗІННІК ВЫКУПАЎ У ВАННЕ

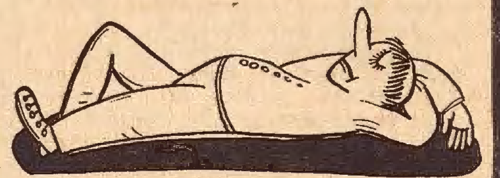
— Верны мой гадзіннік
Ход спыніў так скора.
Даць яго павінна
Пачысціць у горад.

Адазваўся Бора:
— Мама, я старанна
Яго толькі ўчора
Выкупаў у ванне.

СЫНОК-ЛЕЖАБОК

Сказала мама:
— Мой сынок,
Ты ўжо сапраўдны
лежабок.

А сын адказвае:
— Ды не.
Ляжу я, мама,
на спіне.

СУСТРЭЎСЯ АБІБОК З ЛЯНОТАЙ

— Што робіш,
дружа мой?
— Нічога.
— Гэта ж цудоўнейшы
занятак!
— Ды канкурэнтаў
вельмі многа.
Таму і жыць нам
цяжкавата.

(Працяг са стар. 3)

Паэтычны свет Віктара Шведа

санай Купалам ці Коласам, з чаго і ўзяў гэтыя элементы, якія так часта ў яго паўтараюцца.

Як ужо ўпаміналася, Віктара Шведа цікавяць справы вялікія, агульназаўважальныя, не любіць ён дэталёвасці. Гэтая веліч праблемы перашкаджае яму глянуць на яе сваімі вачыма. У сувязі з гэтым паўтарае агульнасказанае, і большасць яго твораў гэтага характару нагадвае сабой павярхоўную справаздачу, прапушчаную праз прызму аўтарскай боязі за найменшую магчымасць незразумення, якім лічыць кожную глыбейшую сказальнасць, якая патрабавала б задумы з боку чытача. І таму творы гэтыя поўнасцю пазбаўлены аўтарскай фантазіі. З'яўляюцца яны сукупнасцю агульнаявядомага. Часта аўтар, замест сваіх думак, выяўляе агульнапрынятую інтэрпрэтацыю. Яго ўласнасць зводзіцца толькі да ўпрыгожвання тэксту надта ж простымі мастацкімі сродкамі. В. Швед з'яўляецца прыхільнікам рыфмаванай паэзіі. Імкнецца ўтрымаць твор у рызах меладычнасці. Сорак чатыры вершы з напісанай да іх Э. Гойлікам музыкай і змешчаныя ў Беларускім календары за 1970 год з'яўляюцца найлепшым доказам гэтага. Канкрэтнасць, а з другога боку імкненне да ідэальнасці рыфмы адмоўна адб'валіся на творы. Часта адчуваецца, што напісаны ён не пад уплывам творчай інтуіцыі, а выразнай надуманасці, якая з'яўляецца вынікам імкнення да захавання рыфмы.

„Дзе цэп, якім калісьці з татам
я малаціў авёс сухі?
Дзе бусел са страхі цыбатьі?
Няма ўжо нават і страхі...“
(*„Сляды дзяцінства, маладосці“*)

Гэта ж ясна, што авёс малоцяць сухім, але Швед імкнуўся тут захаваць рыфму „сухі — страхі“. Гэтая пагоня за рыфмай даводзіць да шматслоўя, якое робіць расплыўчатай задуму твора.

Надуманасць вельмі часта паяўляецца ў творчасці В. Шведа, толькі не заўсёды адмоўна адб'ваецца яна на творы. У сваёй літаратурнай дзейнасці шмат месца адводзіць ён пісанню для дзяцей. І тут Швед адшукаў сябе бадай што найбольш поўна. Умее трапнымі каларыстычнымі метафарамі і параўнаннямі стварыць чароўны свет дзіцячага быту. Але надуманасцьназіраецца і тут. Не з'яўляюцца ўжо сёння папулярнымі такія дзіцячыя імёны, як Нюрка, Апанас, Лявон. Не з'яўляецца дзіковінай радыё, калі дзеці ад малых год сутыкаюцца з тэлевізарам, не напамінае ўжо хата з дымам коміна цягніка („Каб паехала нам хата“). Апраўданнем у адрас Шведа раз з'яўляецца тое, што пісаў ён гэтыя вершы намнога раней, а ў друку паявіліся яны толькі праз добрых некалькі год і няма сумненняў, што ў свой час былі яны актуальнымі, другі раз — Швед, як вынікае са сказанага, любіць вяртацца ў даўно мінулае, і некаторыя дзіцячыя вершы гэта якраз апісанне дзяцінства аўтара. Большасць гэтых твораў трымаецца на арыгінальным досціпе. І няма сумнення ў тым, што Швед умее пісаць для дзяцей, доказам чаго з'яўляюцца хаця б такія творы, як „Крот“, „Лясныя дактары“, „Апошні ліст“, „Да сонца далёка“, „Ці падрос я, тата“.

Міхась Шаховіч

Ці ведаеце, што...

...наша краіна ў прадукцыі малака займае чацвертае месца ў Еўропе і пятае на свеце.

...у Польшчы ёсць звыш 46 тысяч бібліятэк, у якіх працуе звыш 60 тысяч бібліятэкараў.

(ця)

Бельскае „Харо“

Урачыстае адкрыццё прадпрыемства адбылося нядаўна, 23 верасня бягучага года, але падрыхтоўка да вытворчасці распачалася намнога раней. Рыхтаваліся ў трох пунктах. Адна, шасцідзесяціасабовая група займалася тут, у Бельску. Наступную групу, каля сарака асоб — будучых швачак і закройшчыц, рыхтавала аднайменнае прадпрыемства ў Гарадку. Брыгадзіры, майстры і механікі швейных машын прывучаліся да сваёй прафесіі ў Седльцах.

Прадпрыемства зусім маладое, не маючае за сабой вялікай традыцыі. Трэба было праявіць немалыя намаганні, каб заахвоціць і здабыць працаўнікоў. А, па-другое, Бельск не мае прафесіянальнай школы, якая рыхтавала б у гэтым напрамку. Мясцовы аддзел затруднення падрыхтаваў толькі сто пяцьдзесят чалавек. Многа стаіць нявыкарыстаных машын. На 357 асоб, якім падрыхтаваны тут месцы працы, працуе толькі 261.

— Многае яшчэ не выкарыстана, — гаворыць кіраўнік Юзэф Альшэўскі. — Беручы агульны кошт пабудовы — 60 мільёнаў злотых і дзелячы на колькасць месц працы, дык выйдзе недзе сто восемдзесят тысяч адно месца.

Працуюць тут на дзве змены, акордна. Сярэднія заробкі ў межах 3500-4000 злотых. Праца тут аўтаматызавана.

— Адчуваецца найбольшы недахоп швачак, бо аж 70 асоб, — гаворыць кіраўнік.

Прадпрыемства вельмі добра абсталявана. Новыя машыны, прасторна. Апрача гэтага, ёсць вялікая прыгожая святліца, два гасцінныя пакоі, сталовая, дзе можна з'есці спакойна другое снеданне, раздзявальні, спажывецкі кіёск.

Ідзем у залы вытворчасці. Склад матэрыялаў. На полках ляжаць звалкі палатна — сыравіна для вырабаў. Забяспечвае ёю мацярынскае прадпрыемства ў Седльцах. Адгэтуль матэрыял ідзе на краяльню, дзе закройшчыцы вялікімі механічнымі нажамі рэжуць яго згодна з планам на адпаведныя кавалкі, рыхтуючы да сшывання. Кавалкі гэтыя ідуць на швальню, адкуль выходзяць гатовыя вырабы. Шыюць дзіцячую вопратку.

Кіраўнік прадпрыемства Юзэф Альшэўскі.

— Машыны ў нас добрыя, сучасныя — нямецкія, шведскія, японскія. Найтаннейшая машына каштуе дваццаць тысяч злотых. Пры поўным размаху кошт пабудовы звярнулі б на працягу трох год, — гаворыць кіраўнік.

На прадпрыемстве дзейнічае ўжо партыйная арганізацыя, якая налічвае 15 членаў. У апошні час прынялі сем кандыдатаў. Апрача гэтага, ёсць пяцідзесяціасабовая група ЗСМП. Ужо на працягу гэтага двухмесячнага вытворчага жыцця прадпрыемства вылучыліся сваёй працай працаўніцы, якія заслугоўваюць на несумненную пахвалу. Сярод іх швачкі: Надзя Кацейка, Луцыя Курпэта, Аня Гуз, Ірына Садоўская, брыгадзір Яніна Арнальт, майстры Альжбета Врублеўская, Вольга Іванюк і іншыя.

На будучыню, каб забяспечыцца працаўнікамі, робяць намаганні стварыць у Бельску двухкласную прафесіянальную школу, якая б рыхтавала вучняў у напрамку трыкатажнасці. Але гэта ў плане. А зараз чакаюць вольныя станкі.

М. Шаховіч
Фота аўтара

У швальні.

(Працяг са стар. 1)

У БРЭСЦЕ, СЛАЎНЫМ МЕСЦЕ...

Гэта будзе заўтра, а сёння — у мяне яшчэ крыху часу на прагулку па горадзе. Ля вуліцы Куйбышава — новы абласны тэлевізійны цэнтр. Недалёка ад яго — вельмі арыгінальны круглы будынак тэатра, а побач — кварталы жылога будаўніцтва. Брэст, стары Брэст, робіць уражанне зусім маладога горада з вялікімі перспектывамі, дзе старое жыве побач з сучасным. Вось — дзве астаноўкі аўтобусам ад цэнтра, і мы ўжо на цудоўным бульвары Міцкевіча. Кляновае лісцё на дрэвах, кляновае лісцё на зямлі, а ўсё зіхаціць сакавітай асенняй пазалотай. На гэтым фоне помнік паэту выдзяляецца неяк асабліва. Міцкевіч глядзіць некуды ўдаль, горды, як горад Брэст, у якім ён ніколі не быў, але памяць пра яго тут асталася назаўсёды. Шкадую, што няма ў мяне кветак. Далажыў бы іх да тых, што яшчэ зусім свежыя, можа сённяшнія або ўчарашнія, ляжаць пад помнікам паэта. І хочацца паўтарыць за ім:

„Разам, сябры маладыя!..
У шчасці для ўсіх — нашы мэты
святыя...“

І мы застаемся разам, разам душой і сэрцам, з Брэстам, з усёй Беларуссю.

Віктар Рудчык
Фота аўтара

Гмінныя навіны

НАЙЛЕПШЫЯ ДАСТАЎЦЫ

У злеўню малака ў Вітаве (гміна Дубічы Царкоўныя) малако дастаўляе ў сярэднім 112 сялян з Пасечнікаў Малых, Доўгага Броду, Пяскоў, Істока, Вітава, Якубоўскіх, Краскоўшчыны і Забагоння. У кастрычніку гэтага года штодзень збіраецца 1370 літраў сырадою. Прыёмны пункт паспяхова вядзе ўжо пяць гадоў Ян Федарук.

Найбольш малака прывозяць: Міхась Васілюк і Кірыл Баравік — жыхары Вітава. Больш-менш 25-30 літраў малака ў суткі.

НАЙЛЕПШЫЯ ГАСПАДАРЫ

У салэцтве Доўгі Брод у гміне Дубічы Царкоўныя, якое складаецца з вёсак: Пяскі, Забагонне, Якубоўскія і Доўгі Брод, найлепшым гаспадаром з'яўляецца Ян Кендысь, сын Бартламея, з вёскі Пяскі. Прадае ён дзяржаве сельскагаспадарчых прадуктаў за 188 тысяч злотых.

У вёсцы Доўгі Брод перадавымі гаспадарамі з'яўляюцца Васіль Мацкевіч, Аляксандр Мацкевіч і Сяргей Сакалоўскі.

ХТО НАЙБОЛЬШ?

Як паінфармавала нас Ніна Галёнка, якая ўжо сем гадоў вядзе пункт скупкі ў вёсцы Арэшкава, найбольш малака прывозяць сюды на продаж Ян Галёнка, Васіль Галёнка, Мікалай Галёнка і Уладзімір Лаўрыновіч з Пасечнікаў Вялікіх і Сцяпан Германюк з Арэшкава. Усе дастаўцы (іх 110) прывозяць кожны дзень у гэтую пару года 1500-1700 літраў малака.

Ян Галёнка дастаўляе 60 літраў, а летам нават 115 літраў малака. Гадуе ён 10 дойных кароў. 50 літраў малака прадае Васіль Галёнка. Сцяпан Германюк з Арэшкава прывозіць на пункт скупкі 30 літраў малака.

(яц)

(Працяг са стар. 1)

КАЛІ ПАТРАБУЕЦЕ ПАРАДЫ...

што каля мястэчка Ашмянаў. У яго бацькоў было тры гектары слабенькай зямелькі ды дзесяцёра дзяцей. Цяжка, вельмі цяжка было яму прабівацца ў свет. Але ён перамог усё і, зарабляючы ўрокамі для заможных гімназістаў, закончыў у Вільні гімназію, а затым у 1939 годзе, ужо будучы ва ўзросце 28 год, факультэт права Віленскага універсітэта.

В. Склубоўскі актыўна дзейнічае ў Таварыстве беларускай школы і змяшчае артыкулы ў органе гэтай арганізацыі „Беларускі летапіс“. Ён супрацоўнічае з Р. Шырмам, М. Танкам і іншымі заходнебеларускімі дзеячамі-камуністамі. У канцы 1935 года таварышы даручаюць яму вельмі важныя і небяспечныя ў той час абавязкі галоўнага і адказнага рэдактара „Нашай волі“ — легальнай газеты Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі.

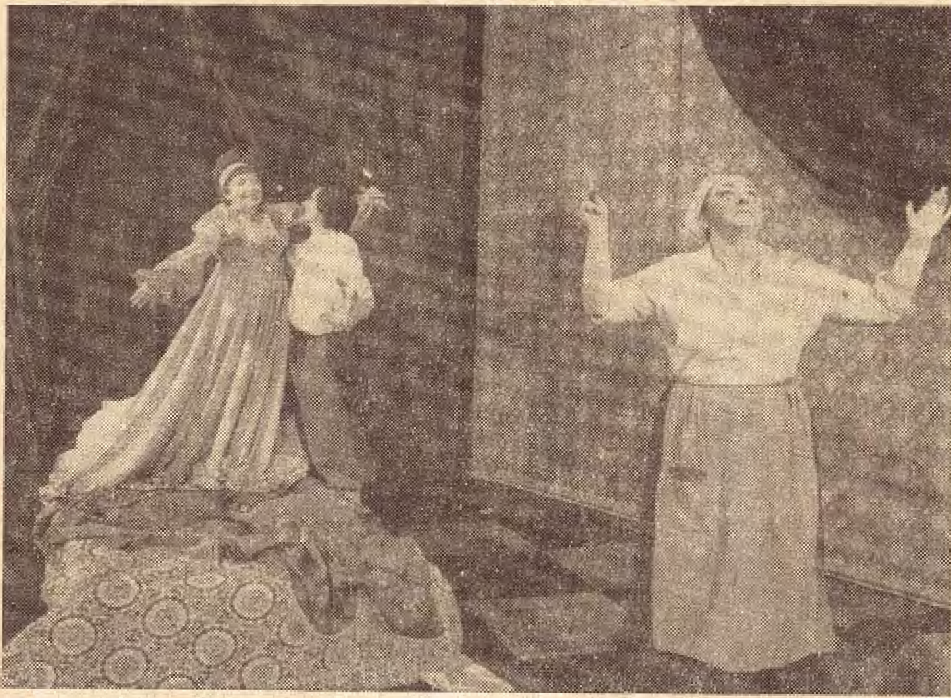
У час акупацыі гітлераўцы вывезлі яго на прымусовыя работы ў Германію. Пасля вызвалення ён адразу паступіў на работу ў Вроцлаўскі апеляцыйны суд і актыўна ўключыўся ў дзейнасць па загаспадаранні Дольнага Шлёнска і ўмацаванні там народнай улады. У 1957 годзе В. Склубоўскі пераязджае ў Беласток. Ад таго часу і да канца 1977 года ён працуе ваяводскім суддзёй, цяпер жа ўжо на заслужанай пенсіі, але не спыніў сваёй шматграннай грамадскай дзейнасці нягледзячы на свае 67 год.

— Вядучая ідэя маёй працы ў прававым парадніцтве — даць як найбольш аб'ектыўнае выясненне справы ў святле абавязваючых законаў, нягледзячы на тое, ці гэта ў карысць напісаўшага ці прышоўшага ка мне за парадай, ці не ў яго карысць — заўважае В. Склубоўскі. — А людзям патрэбна выясняючая законы дзейнасць проста таму, што час, сацыялістычнае будаўніцтва ў нашай краіне няспынна прыносяць многа новага ў заканадаўстве, асабліва ў адносінах да вёскі. Уваход у дзейнасць кожнага новага закона адразу выклікала павелічэнне колькасці прыходзячых за парадай і лістоў з пытаннямі. Асабліва многа людзей цікавілася і цікавіцца справамі падзелаў гаспадарак, спадчыны, працы і пенсіі сялян-рабочых, што маюць свае невялікія гаспадаркі і працуюць па-за імі, не мала спраў і абадказнасці за растраты і ўпушчэнні ў розных галінах народнай гаспадаркі. Гарадскіх жыхароў найбольш цікавяць розныя справы, звязаныя з нерухомай маёмасцю, арэндай памяшканняў, адносінамі па службе.

— Як успрымаюць вашыя парады людзі?

— Пераважная большасць поўнасцю задавальняецца тым, што я выясню ці параю зрабіць. Часта прыходзяць наведвальнікі і адразу спасылаюцца на які-небудзь закон, пра які пісалі газеты або яны чулі ад іншых людзей, нават юрыстаў. Такія людзі проста хочуць упэўніцца ў правільнасці яго інтэрпрэтацыі. Здараюцца і звычайныя зваднікі, суцягі, што цэлыя дзесяцігоддзі абтоптваюць усе нізкія і высокія парогі, пішуць да ўсіх і ўсюды. У такіх выпадках я намагаюся пераканаць такога чалавека ў беспадстаўнасці яго прэтэнзій.

Такая выясняльная праца, якую праводзіць В. Склубоўскі, выдатна ўзмацняе ў грамадстве аўтарытэт суда і прававых кансультацый. У многіх выпадках змяншае шкоднае валакіцтва і суцяжніцтва.

НА КУЛЬТУРНАЙ НІВЕ

Беластоцкі драматычны тэатр імя Аляксандра Вянгеркі паставіў камедыю італьянскага пісьменніка XVIII стагоддзя Карла Гальдоні „Гбуры". Аўтар пражыў амаль поўнасцю XVIII стагоддзе, бо нарадзіўся ў Венецыі ў 1707 годзе, а памёр у Парыжы ў 1793 годзе. Напісаў 150 тэатральных камедый. Усе найлепшыя паказваюць жыццё Венецыянскай дзяржавы XVIII стагоддзя. А быў гэта дзіўны і багаты перыяд у жыцці гэтай жамчужыны, якой была квітнеючая Венецыя XVIII стагоддзя. Аднак быў гэта для яе перыяд падзення. Класічны вобраз дэкадэнцыі, якая характарызуецца заўсёды і ўсюды наступнай супярэчлівасцю: чым большае збядненне, тым больш бліскучае жыццё Балі, забавы, усё дзівачнейшыя ўборы. Мужчына затрачвае сваю мужчынскую натуру, падпарадкоўваецца жанчыне, якая пачынае весці справы сям'і і дзяржавы. Але зноў, як піша Казімір Хлэндоўскі ў сваёй кніжцы „Ракоко ў Італіі": „Галоўным імкненнем жанчыны не было вялікае каханне, якое б запанавала над усім яе жыццём, але толькі пустое імкненне, каб падабацца. Жанчыны па сем гадзін праводзілі перад люстрам, каб толькі падабацца зневясцеламу, слабому, бесхарактарнаму мужчыне. Венецыя як тысячагадовая магутная дзяржава канала. Ніхто не бачыў яе смяртэльных скурчаў, ніхто не дагледзеў трупяй бледнасці на твары ўладальніцы Адрыятыка".

І ў такі час яшчэ паяўляюцца вялікія таленты пяра, якія ў форме лёгкай насмешлівай паказваюць спосаб жыцця сваёй эпохі — не творчы, змуршэлы і гінучы свет. Можа, каб даць будучым пакаленням перасцярогу.

(вл)

Самаахвярная бескарыслівая праца для грамадства — гэта неад'емная ўласцівасць усяго жыцця В. Склубоўскага. Ужо звыш дваццаці год ён актыўна дзейнічае ў Беларускім грамадска-культурным таварыстве. V з'езд БГКТ выбраў яго старшынёй нашай арганізацыі. за час свайго старшынства ў гадах 1967 — 1970 ён унёс многа каштоўнага ў дзейнасць таварыства. Цяпер В. Склубоўскі з'яўляецца членам Прэзідыума ГП БГКТ.

За выдатную працу ў прававодстве і грамадскую дзейнасць В. Склубоўскі ўзнагароджаны Кавалерскім Крыжам Ордэна адраджэння Польшчы, Залатым Крыжам Заслугі, медалямі „Заслужаны для бяспекі краіны", „1000-годдзя Польскай Дзяржавы", „10-годдзя Народнай Польшчы", залатым і сярэбраным знакамі „Заслужаны для Беласточчыны", дыпломамі.

І так, дарагія чытачы, калі вам спатрэбіцца праваная парада, тады пішыце ў „Ніву" або прыязджайце ў любы панядзелак у Беласток, на вуліцу Варшаўскую 11, у ГП БГКТ. Тут ад 10-й гадзіны раніцы вас чакае са шчырай і спагадлівай парадай Вінцук Склубоўскі — знаўца законаў і дасканалы чалавек.

М. Гайдук

фота Вінцука Склубоўскага — сына.

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

ГЕРАСІМ СЦЕПАНЮК

Перадавым гаспадаром у вёсцы Палічна ў Кляшчэлеўскай гміне з'яўляецца Герасім Сцепанюк. У яго 24-гектаровая гаспадарка, у тым ліку мае ён 9 га ворнай зямлі. Ужо пяць гадоў карыстаецца ён уласным трактарам і падвеснымі сельскагаспадарчымі машынамі.

Вопытны палічнаўскі гаспадар сее найбольш жыта, аўса і грэчкі, садзіць многа бульбы. Гадуе 8 штук быдла, у тым ліку 3 дойныя каровы, ад якіх прадае 20-30 літраў малака. Прадаў ён да далейшай гадоўлі 9 парасят. Купіў іх СКР. Для дзяржавы прадаў сёлета 1 карову вагою ў 350 кілаграмаў, 3 кормнікі і ў лістападзе прадасць яшчэ два. На пункт скупкі ГС у Кляшчэлях даставіў 1300 кілаграмаў збожжа і 2000 кілаграмаў бульбы.

Для кароў Г. Сцепанюк нарыхтоўвае 10 тон кішонак з кукурузы і травы, дастатковую колькасць сена. Так што хапае яму сваіх кармоў.

Ужо 20 год лічыцца ён вядомым у акрузе каняводам. Зараз мае найпрыгажэйшага ў сваёй ваколіцы жарабца.

Узорны хлебароб Герасім Сцепанюк за высокія прадукцыйныя поспехі і за выкананне прынятых абавязацельстваў дзеля паскарэння выканання пастаноў VII З'езду ПАРП узнагароджаны значком „Заслужаны работнік сельскай гаспадаркі", шматлікімі дыпломамі гмінных улад. Актыўна ўдзельнічаў ён у працы мясцовай добраахвотнай супрацьпажарнай каманды і за грамадскую дзейнасць таксама ўзнагароджаны рэсортнымі значкамі.

Тэкст і фота **Я. Целушэцкага**
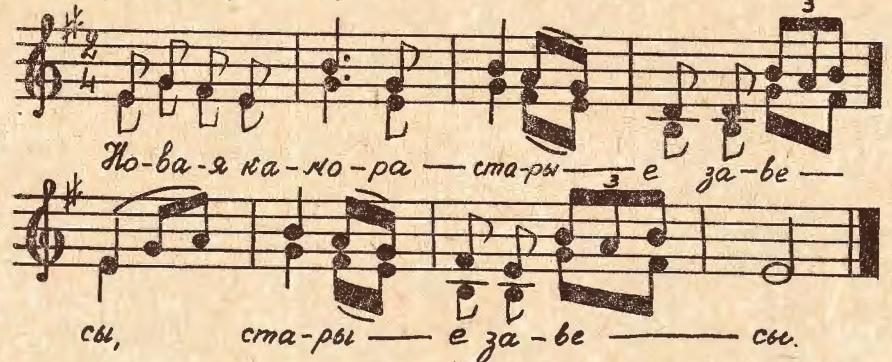

БЕЛАРУСКІЯ ПРЫКАЗКІ

Адклад не ідзе ў лад.
Адсохні тая рука, якая сабе дабра не зычыць.
Бачаннем жураўля не зловіш.

ФАЛЬКЛОР

СЯМЕЙНАЯ

Новая камора — старые завесы,
старые завесы,
оддаў бацько дочку за рэкі, за лесы,
за рэкі, за лесы.
Наказала мацi сем лет ні бываці,
сем лет ні бываці.
А я, маладзенька, рочку ні стрывала,
рочку ні стрывала —
зрабілася б я сівой зазуленькой,
сівой зазуленькой.
Палецела б я ў вішнёвы сад каваці,
у вішнёвы сад каваці.

Вышаў старшы брацец да мене страляці,
да мене страляці.
Вышаў младшы брацец його нарэкаці.
його нарэкаці.
Вышаў младшы брацец, стаў ее пытаці,
стаў ее пытаці:
— Як сіва зазулька, леці ты за морэ,
леці ты за морэ,
як наша сестронка, просім у камору,
просім у камору.

Ад Агаты Палатэбнавай, 1906 года нараджэння, і Альжбеты Сац, 1918 года нараджэння, мястэчка Белавежа, запісаў вясной 1978 года Мікалай Гайдук, мелодыю расшыфравала Людміла Панько.

Беларуская літаратура

Аляксандр Баршчэўскі

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЯКУБ КОЛАС — ЧАСТКА XV

У рамантычных „Казках жыцця" Коласа ў алегарычнай форме прадстаўлены разлеглы комплекс грамадскіх, нацыянальных і этычных праблем. Да галоўных трэба аднесці:

— адзіноцтва чалавека,
— схільнасць да падарожніцтва,
— патрыятызм і рэнегацтва
— праблему рэвалюцыі.

Адзіноцтва чалавека займае галоўную пазіцыю ў многіх алегарычных творах пісьменніка. Аднак падыход да гэтай праблемы ў залежнасці ад твора бывае розны. У адных творах пісьменнік пахваляе самастойнае бытаванне чалавека, у іншых яго асуджае. Асуджэнне адзіноцтва, усхваленне калектыўных форм побыту асабліва моцна загучэла ў казках, напісаных у трыццатыя гады і ў пасляваенны перыяд.

Рамантычнае захапленне самотнасцю чалавека найвыразней выступае ў навеле „Адзінокае дрэва". Зразумела, што пад постаццю дрэва Колас паказвае тут жыццё чалавека.

„Спярша здавалася, што гэтае закінутае адзінокае Дрэва стаяла з боку жыцця: больш гібела чым жыло. Напраўду ж выходзіла, што яно жыло шмат паўней і нават глыбей адчувала жыццё за тыя дрэвы, што раслі ў лесе. Такі ўжо характар адзіноты: гэта яе ўрода, яе істота.

...І хто хоча жыць паўнейшым жыццём і гастрэй пранікаць у яго тайныглыбіні, той павінен быць адзінокім і незалежным".

Зусім па-другому ацэньвае пісьменнік праблему адзіноцтва ў навеле „На чужым грунце". Адзінокі колас жыта выклікае ў душы пісьменніка спачуванне. Як бы насуперак таму, што было сказана ў творы „Адзінокае дрэва", пісьменнік гаворыць: „Хоць бы было з кім пагаманіць, слова прамовіць, разважыць сваю тугу, думкі паганыя разагнаць — усё ж было б лягчэй. І толькі той пойме, як цяжка было гэтаму каліву ў лузе, хто сам многа гараваў, многа меў у сэрцы горкіх думак, якімі не з кім было падзяліцца".

Калі ўважна прыгледзімся да алегарычных навел Коласа, дык даведаемся, што станоўчая або адмоўная ацэнка чалавечай адзіноты звязана з тым, які чалавек — моцны ці слабы застаецца самотны. Паводле аўтара, дзейнасць моцнай асобы ва ўмовах самотнасці спрыяе яе развіццю, але слабая постаць у гэтых жа ўмовах гіне.

Пры ўсім гэтым Колас вельмі часта падкрэслівае, што выдатная, выключная чалавечая постаць павінна заўсёды дзейнічаць на карысць групы і калектыву. Пісьменнік выразна адкідае і асуджае беспрадметныя летуценні, эгацэнтрызм і эгаізм.

Такія ідэі выказваюцца Коласам у навелах „Хмарка", „Балотны агонь", „Крыніца". Ва ўсіх гэтых творах аўтар выразна адцінаецца ад тых людзей, якія сваё „я" супрацьстаўляюць „мы" або „яны".

Са ўсяго сказанага відаць, што праблемы выдатнай асобы, яе побыту, ідэй і дзейнасці Колас вырашае з пункту гледжання прынцыпаў радыкальнага прагрэсіўнага рамантызму.

ТАК БЫВАЕ...

НЯЧЫСТАЯ СІЛА

П'юць і хваляць цябе многія людзі,
І з'яўляешся ты ім у шкляной пасудзе,
Сілаю сваёю ты людцоў спакушаеш,
І літасці да іх зусім не маеш.

Вось якая пахвала гарэлцы ў народных словах і адначасова выражэнне крыўды за спакуслівую сілу і бязлітасцівасць.

Спакушала яна часта таксама маладога юнака, Яськам якога звалі ў Драпанцы. Бывала, нап'ецца Ясь ды буяніць. Здаецца яму, як гэта сам часам сцвярджаў, што калі ён п'яны, дык тады і разумнейшы, і смялейшы, і мацнейшы, і танцуе прыгожа. Гэтак больш нікому не здавалася. Наадварот, ведалі людзі аб тым, што гэты малакасос чым больш ап'ецца, тым больш кампраметуецца. Але з п'яным ніхто не хоча мець дачынення, ніхто не чытае п'яным мараляў.

Аднойчы ў прыгожы святочны вечарок, спіўшыся, Ясь вышаў на панадворак і пачуў страшэннае жаданне жанчыны. І ў гэты час быццам яму нейкая сіла падшэптвала: „Ідзі, шукай, напэўна знойдзеш!" Неспакойна стаяў Ясь на сваіх „гумовых" нагах. Агляну ўся ўбок і ўбачыў за клуняю жанчыну. І нячыстая сіла яшчэ мацней ахапіла яго розум: „Ты ж не меў яшчэ жанчыны, дакуль гэта, бяжы!" І рвануўся Ясь у напрамку жаночай постаці. Жанчына ледзь паспела падняцца, уладзіўшы свае фізіялагічныя патрэбы, калі схваціў яе Ясь, рот заткнуў нейкай анучай, і пацягнуў, як воўк авечку. Зацягнуў у суседні свіронак і знасілаваў. Яна спалохалася, баранілася як магла ад суседавага сына, паабдзірала яго, але вырвацца не дала рады. Бо дзе ж ёй старэнькай, больш 60-гадовай, хваравітай жанчыне магло хапіць сілы, каб вырвацца з Ясевых шпонаў?...

Ясь, задаволіўшыся, так ужо быў ап'янеўшы, што зусім аслабеў. Чуў толькі страшэнны рогат. А гэта рагатала з радасці нячыстая гарэлачная сіла. Цешылася, што ўдалося ёй цалкавіта апанаваць пачынаючым кавалерам і зрабіць сваю нячыстую работу. Бо такая ж яе роля. Яська на месцы злачынства ляжаў без памяці. Вынеслі яго са свіронка як злачынцу.

Міхась Сваяк

ФОТА ПА ЗАКАЗУ

Заказвала Мілка Сідаронак.

ВЕР-НЕ ВЕР

Астроне, у першым сне мне снілася, што я ехала белым канём з старэйшым мужчынам і везла дзве бутэлькі гарэлкі. Па дарозе я высела з воза да сяброўкі. У гэты момант уцёк конь з мужчынам і гарэлкай. Я яго гнала, але не магла дагнаць.

У другім сне мне сніцца, што я іду цераз сваю вёску ў белай сукенцы, на галаве вэлюм і ў белых туфлях. Пасля я пайшла ў вёску, у якой знаходзіцца царква. У царкву я не ўвайшла, але вярнулася дамоў. Дома я агледзелася, што ў мяне ў гразі туфлі.

Ірэна з Гайнаўшчыны

Ірэнка, сон твой не надта добры. Чакай нейкіх непрыемнасцей, можа гэта быць смерць нейкага знаёмага ці блізкага чалавека (чалавек ад'ехаў на белым кані, але і ты раней на ім ехала, дык будзеш мець з гэтым нешта супольнае). Аб смутку сведчыць і сукенка з вэлюмам. Можа гэта быць нейкае няўданае падарожжа (брудныя туфлі).

Астрон

Сардэчныя тайны

Дарагое Сэрцайка, памажы мне, бо я ўжо бяссільная. Хаджу з Міркам, кахаем шчыра і верна адзін другога і хацелі б быць разам назаўсёды. Але мае бацькі ўсімі сіламі стараюцца нас разлучыць. Пачалі мы хадзіць яшчэ ў школе. Бацькі, а пераважна мама, ад пачатку былі супраць. Яны і добра не ведалі, што мы ходзім. Мы былі ў горадзе і ім мала што было вядома. Але калі пачалі мы працаваць, ды думаць сур'ёзна, дык я ўжо адкрыта дома сказала. Ну і пачалася „вайна". А за што? Яны ведаюць Мірка з малых год, бо жывуць недалёка ад Міркавых бацькоў, у адной вёсцы. І ведаюць, што ён хлопец добры, але вось уся бяда ў тым, што ў сям'і Мірка непаладкі. Яго бацька п'е, дзяцей пяцёра, сям'я, як кажуць у нас на вёсцы — няслаўная. А мае бацькі жывуць багата. Вось і прычына. Мама кажа, што сорамна будзе людзям у вочы глянуць, у такую сям'ю лезеш. Ды яшчэ кажа, калі бацька п'е, то і сын будзе піць, нічога, што ён цяпер не п'е. Мала таго, то Міркава маці, недзе спаткаўшы маю маму, сказала: „Ну, Маруся, сванькамі пэўна будзем". А мая мама адразу на яе накінулася. „Не дапушчу", — сказала. Пасля таго я ўжо думала, што і каханню нашаму будзе канец. Баялася, што Мірэк пакіне мяне. А ён сказаў, што ніхто нас не разлучыць. Калі бацькі не згодзяцца, дык пажэнімся без іх згоды. Але мне хацелася б зрабіць вяселле, як усе робяць. І каб бацькі разам з намі радаваліся. Але як дасягнуць гэтага?

Эля з Бельшчыны

Эля! Прыкрая справа, калі за памылкі бацькоў асуджаюць іх дзяцей. Бо што ж вінавата дзіця, што п'е яго бацька?! Яго ўжо гэты бацька пакрыўдзіў, адабраўшы яму радасць у дзяцінстве, то яшчэ людзі з пагардаю глядзяць на яго. І чаму якраз хібы бацькі прыпісваюцца сыну? Бывае, што п'е бацька, п'е і сын. Але большасць сыноў, пацярпеўшых ад бацькі-п'яніцы, стараецца ісці іншай дарогай. Пагарджаюць гарэлкай, як прычынай іхняга няшчасця І стараюцца самі стварыць сям'ю добрую, даць сваім дзецям тое, чаго ім бракавала. Што ж можна закінуць Мірку? Закончыў школу, працуе, не п'е. А паважанне і славу ў асяроддзі чалавек выпрацоўвае сабе сам — сваёй працай, адпаведнымі паводзінамі. Пагаворы з бацькамі, можа ўдасца табе іх пераканаць. А калі ўжо не, дык што ж, іншага выйсця няма, як пажаніцца без іх згоды. А потым гледзячы на вас, як вы жывеце, як паводзіць сябе Мірэк, яны зменяць свой погляд.

Сэрцайка

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Г. патрабуе ад О. выдачы яму зямельнай дзялянкі, спасылаючыся на тое, што ў выніку падзелу спадчыннай маёмасці ў 1969 годзе дзялянка гэта была прызнана судом яму, а толькі па яго згодзе О. надалей карыстаўся ёю. Цяпер Г. хоча сам апрацоўваць дзялянку. О. сцвярджае, што дзялянку купіў прыватнай умовай ад спадкадаўцы яшчэ ў 1957 г. і ад гэтага часу бесперапынна апрацоўваў яе і пастановай начальніка гміны атрымаў яе ва ўласнасць. Ці мог начальнік гміны змяніць рашэнне суда, якім дзялянка прысуджана Г.?

АДКАЗ: Зразумела, што начальнік гміны не мае права змяніць рашэнне суда. Аднак у гэтай справе праблема не зводзіцца да гэтага. Згодна з пастановай суда Г. мог патрабаваць, каб О. аддаў яму дзялянку. Аднак пасля таго, як увайшоў у жыццё закон з 26 X 1971 г. аб урэгуляванні ўласнасці сельскіх гаспадарак, праўная сітуацыя змянілася. Многія былыя ўласнікі зямлі страцілі права ўласнасці на карысць тых, што зямлю апрацоўвалі. Новы праўны стан вызначылі пастановы спачатку павятовых, а пасля гмінных адміністрацыйных улад. Калі ў нашым прыкладзе начальнік гміны сцвердзіў пастановай, што ўласнасць дзялянкі набыў на аснове вышэй адзначанага закону О., пасля ўваходу ў законную сілу гэта пастанова творыць новы праўны стан, нават калі б яна была нязгодна з намерам закону.

Куток практычных ведаў

ДЛЯ НАШЫХ ДЗЕТАК

Няма большай радасці ў жыцці чалавека, як бачыць сваіх дзетак здаровымі, усміхаючыміся, прыгожа апранутымі. Надышоў асенне-зімовы сезон, і, каб дзіця было здаровае, павінна быць адпаведна апранутае. Вопратка дзіцяці ў гэты перыяд павінна быць цёплая, але адначасова лёгкая і неперашкаджаючая пры гульнях, пры хадзьбе, а яшчэ ж дзіця любіць бегаць.

Вельмі практычна было б пашыць цяпер для свайго дзіцяці нейкае пальцішка двухбаковае: пад ніз даць штучнае футра. На нашых здымках вы бачыце белае пальцішка з капішонам. Да гэтага пальцішка дададзена муфтачка з такога ж штучнага футра, якое з'яўляецца адначасова падкладкай гэтага паліто. Таксама і пальцішка ў клетку для дзяўчынкі. Мае яно вялікія накладныя кішэні і каўнерык, а капішонік прышпільваецца.

Цёплым будзе і паліто для хлопчыка, якое карацейшае за паліто для дзяўчатак і зашпільваецца на клямры і таксама з капішонам.

Такія паліто вельмі лёгка можна перарабіць з нейкіх старых рэчаў, якія вы ўжо паднасілі і проста ляжаць яны непатрэбныя.

Сяброўка

ТАЙНЫ ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ

Скандальная справа Цэх-Нентвіца — выпадак не адзінкавы, але найбольш сімптаматычны.

Але заходнегерманская „Коза ностра" бязлітасна прыбірае са свайго шляху тых, хто сваімі вымушанымі прызнаннямі можа выкрыць яе злачынствы. У такіх выпадках адбываюцца таямнічыя „самазабойствы". Варта было Эрыку Вагнеру, урачу з Бухенвальда, які займаўся серыйнай вытворчасцю сувеніраў з татуіраванай скуры забітых вязняў гэтага канцлагера, пачаць даваць паказанні, як на другі ж дзень ён быў знойдзен мёртвым у сваёй камеры. „Самазабойства"! Эсэсаўскага фюрэра Гневуха, які пачаў пісаць свае паказанні аб тым, як ён разам са сваім начальнікам оберштурмфюрэрам СС Германам Раўфам у спецыяльна сканструяваных газавых камерах задушыў 90 тысяч яўрэяў, турэмшчыкі знайшлі ў камеры без прыкмет жыцця. Тое ж самае адбылося з оберштурмфюрэрам Хефле, вінаватым у масавым знішчэнні польскіх грамадзян. Гэты доўгі спіс эсэсаўскіх забойстваў, зробленых з помсты і боязі выкрыцця, можна было б прадоўжыць.

Асаблівую ўвагу прыцягнула да сябе „самазабойства" гестапаўскага ката Эвальда Петэрса ў лютым 1964 г., а таксама штандартэнфюрэра СС урача-забойцы Вернера Хейдэ (ён жа — прафесар Завадэ) і яго памагатага Фрыдрыха Цільмана.

Быломy эсэсаўскаму афіцэру Петэрсу ўдалося стаць высокапастаўленым чыноўнікам сакрэтнай „групы бяспекі Бон". На працягу многіх месяцаў ён кіраваў асабістай аховай канцлера ФРГ Людвіга Эрхарда. Доказы яго ўдзелу ў масавых забойствах яўрэяў былі вельмі пераканаўчыя, а таму скандал замяць не ўдалося. Але да суда справа не дайшла: Петэрс праседзеў у камеры следчай турмы ўсяго некалькі гадзін, а потым пры нявысветленых абставінах сканаў. Заходнегерманскі друк змоўчаў падрабязнасці яго смерці, але наўрад ці яна была добраахвотная. Уласна, што пагражала Петэрсу ў заходнегерманскай дзяржаве, калі б ён паўстаў перад судом? Максімум — пажыццёвае зняволенне і ўжо ніяк не смяротнае пакаранне. Але хтосці быў вельмі зацікаўлены ў тым, каб ён не загаварыў. Нездарма французская газета „Ліберасьён" пісала: „Лепш адзін нязручны мярцвяк, чым неабходнасць рэарганізацыі ўсёй паліцэйскай службы Бона, у якой звілі сабе гняздо нацысты".

Петэрсу заткнулі рот гэтак жа, як і Хейдэ і Цільману, каб імёны іншых злачынцаў і іх гаспадароў засталіся неназванымі. Звяртае на сябе ўвагу тая акалічнасць, што амаль усе эсэсаўцы, якія ўцяклі з Заходняй Германіі, ці іншыя гітлераўскія злачынцы, што сталі ахвярай тайнай помсты сваіх саўдзельнікаў, мелі прамое ці ўкоснае дачыненне да нацысцкіх скарбаў.

Так, напрыклад, штандартэнфюрэр СС Хейдэ пасля вайны двойчы адчуў на сабе дабратворнае ўздзеянне грошай з разбойніцкай казны. У гітлераўскія часы Хейдэ з гордасцю насіў „пярсцёнак з чэрапам" і кіраваў ажыццяўленнем праграмы „эўтаназіі" — так званага „забойства з „міласэрнасці", якое азначала сістэматычнае забойства каля ста тысяч чалавек, аб'яўленых невылечна хворымі ці непаўнацэннымі. У ліпені 1947 г. эсэсаўскія супольнікі першы раз выратавалі Хейдэ, калі яго з транспартам зняволеных адпраўлялі ў турму ў Франкфурт-на-Майне. Эсэсаўскае падполле забяспечыла яго тады навенькімі дакументамі на імя доктара медыцыны Фрыца Завадэ і грашыма, на якія ён пабудаваў сабе прыгожы дом у Фленсбургу на вуліцы Вальтэр-Флекс-вег, 16. У далейшым яму больш сямі тысяч разоў прыходзілася выконваць ролю медыцынскага эксперта фленсбургскай пракуратуры, заходнегерманскіх судоў і розных іншых афіцыяльных органаў. Многія прафесары медыцыны, федэральныя суддзі, вышэйшыя чыноўнікі ўжо вельмі хутка даведаліся, хто хаваецца пад псеўданімам „доктар „Завадэ". Але яны захоўвалі маўчанне. І толькі выпадак прывёў у 1959 г. да агалоскі гэтай гісторыі. Хейдэ-Завадэ быў пасаджан у следчую турму.

ТРЫБУНА чытачоў

З УВАГАЙ ДА СКАРГАЎ

Гмінная рэвізійная камісія ПАРП у Нараўцы на апошнім пленарным пасяджэнні разглядзела пытанне, як гмінны камітэт партыі адказвае на скаргі, прапановы і просьбы. Пастаўленая праблема выклікала цікавую і карысную дыскусію. Ад 1 студзеня ў гмінны камітэт ПАРП прыйшло 20 скаргаў. Усе яны запісаны ў спецыяльны рэестр.

Гмінны камітэт прыняў спосаб дзеяння не пісьмовы, але тэлефонны, што дае магчымасць хутчэй адказаць. Скаргі і прапановы прыходзяць ад арганізацый, са сходаў і ад індывідуальных асоб. Пераважаюць такія справы, як гаспадарка лугамі, аплочванне за электрычнасць, продаж кармоў, змена лініі ПКС, праводка новых тэлефонаў, праца СКР і ГС.

Дзве справы адносна даезду аўтобусаў ПКС у Семяноўку праз Альхоўку і ў Луку праз Ляўкова накіраваны былі адпаведным уладам. Таксама справа тэлефонаў у Баб'яй Гары і Масеве II. Большая колькасць праблем афармляецца на месцы. Прыкладам можа быць далейшая эксплуатацыя млынкоў ці падзел машын на вёскі мясцовым СКРам.

Гмінны камітэт партыі надта ўважліва сочыць за прэсавай крытыкай. Гмінная рэвізійная камісія пазітыўна ацаніла спосабы афармлення скаргаў гмінным камітэтам партыі. Дзякуючы такой працы расце аўтарытэт партыі ў асяроддзі.

А. З.

ПРЫВІТАННЕ ВОСЕНІ

Звычайны ранак,
Якіх многа,
Якіх ужо не заўважаем.
Яшчэ неба праціраe вочы,
А сонца смела глядзіць
На нас, на свет.
Усе спяшаюцца, бягуць.
Едуць машыны, трамвай,
А я іду,
Зусім не спяшаюся,
Па варшаўскіх вуліцах.
Раптам... спыняюся, здзіўлена.
Чаму?
Я ўбачыла лісце
І зразумела: гэта восень
Зусім нечакана прыйшла.
Можа я была першай,
Якой давялося
Так нечакана вітаць яе,
Калі яшчэ ў сэрцы
І ў душы вясна
І звычайны ранак.

Майка

У 1963 г. бонская „Коза ностра" паспрабавала вызваліць яго з лімбургскай турмы. Для гэтага яна выкарыстала паслугі франкфурцкага адваката Шындлера. Нейкі Віке, які служыў тайнай сувязной асобай, спачатку атрымаў для арганізацыі ўцёкаў 100 тысяч марак: у выпадку ўдачы яму было паабяцана яшчэ 20 тысяч. Але на гэты раз турэмны наглядчык своечасова знайшоў у камеры Хейдэ-Завадэ падрабязную інструкцыю наконт уцёкаў, копію расклада змены пастоў аховы, мініяцюрны радыёапарат і адмычку. Азлоблены нязграбнай работай сваіх ратаўнікоў Хейдэ-Завадэ пачаў пагражаць „выкласці" ўсё на працэсе. Тым часам яго перавялі ў больш надзейную турму, але іменна ў ёй адбывалі свой тэрмін два асуджаныя эсэсаўскія бандыты — Штрыпель і Бааб. Яны выконвалі абавязкі санітараў пры турэмным урачу, а таксама іншыя даручэнні па ўнутратурэмнай службе.

У лютаўскі дзень 1964 г. Хейдэ-Завадэ ўжо ляжаў мёртвы на падлозе сваёй камеры — усяго за некалькі гадзін да таго, як у лімбургскім судзе прысяжных павінен быў пачацца працэс па яго справе.

(Працяг будзе)

І ШТО ЗРАБІЦЬ?

Мчаць дарогай ПКСы
Праз лугі, палі і лес,
Хочаш, пры хоць да Адэсы,
Абы толькі ў яго ўлез.
У нас машыны залатыя
І дарогі на сто пяць,
Толькі шафяры ліхія —
Нас не хочуць забіраць.

І сапраўды, абы толькі ў яго ўлез. А гэта ўжо не так проста. Улез бы, чаму не, каб ён толькі затрымаўся. Вось, прыкладна, гэты ПКС, што выязджае ў шэсць гадзін раніцы з Ялоўкі. Ён жа, кажуць, павінен забіраць толькі з месячнымі білетамі. Тады едуць пераважна школьнікі ў школу ў Міхалова. Ну, ён, не сказаць, каб ішоў парожні. Спачатку набярэ і з білетамі, і тых „налева" — каго папала. А вучні, што едуць у завадоўку з Юшкаўгруда, стаяць і мерзнуць на сваім прыпынку, а ён толькі дадасць газу, вывальіць зубы, як кабыла да жарабца, смяецца-цешыцца сваёй дурнотай. А вучням — сядай на месячны білет, ды й пры за ім або чакай да палапудня, мо другі забярэ. А настаўнікі ж запісваюць прапушчаны дзень і гадзіну. Вось цікава, чаму няма дысцыпліны працаўнікам ПКС? Чаму няма ніякага на іх кантролю?

Яно можа і людзі замнога ездзяць. Камунікацыя ў нас танная і чаму ж не ездзіць? Падумаць толькі, чаркі не выпіў, і можаш перці ў Беласток. А за шклянку гэтай дурніцы поезд забярэ цябе з Беластока ў Варшаву.

Ды чаму ж у нас такі балаган з ПКСамі? Кіраўніцтва тлумачыцца, што шафёраў заўсёды бракуе, бо плацяць ім слабавата і таму, калі хочаш каго пакараць, зараз кіне работу і ідзе, дзе больш заробіць. І гэта праўда.

А таксама і пасажыры. От, ездзяць, трэба-не трэба, абы час зышоў. Калі б прышло каму за 50 км заплаціць 50 зл., тады можа заехаў бы і той, каму надта пільна куды трэба. Не, не думайце, што я не маю дзе грошай падзець, я таксама люблю, каб менш заплаціць. Ды й што з таго, калі мне трэба было два разы ў год ездзіць у Беласток і не заехаў, як чалавек. Над гэтым усім трэба было б падумаць, а можа хто інакш думае, цікавей. Добра было б паслухаць.

А. Леўшук,
Ціванюкі

КАБ УСІМ ЛЕПШ

Аўтобус, які ездзіць штодзённа з Гайнаўкі праз Дубічы Царкоўныя ў Палічную, павінен змяніць напрамак. Не ў Палічную няхай ён едзе, а на Старыну. Каля гэтай лясной вёскі параскіданы такія пасёлкі, як Выган, Нікіфараваўшчына, Клякова, Горны Груд. Ім на Старыну блізка. А ў Старыне і школа, і крама ёсць. Толькі на аўтобус аж у Палічную ісці трэба. А варта сказаць, што для Палічнай ёсць другі аўтобусны маршрут, просты на Арэшкава. Дык няхай найлепш адтуль і едзе аўтобус. Адным словам, аўтобус абавязкова павінен даязджаць на Старыну. Вёска належыць да Дубіцкай гміны, але ляжыць далёка, і людзям нялёгка туды даехаць.

М. Панфілюк

ПАВЫСІЦЬ ЖЫВЁЛАГАДОЎЛЮ...

...гэта велізарныя планы і дубіцкая гмінная сельскагаспадарчая служба першыя крокі ў гэтым напрамку ўжо зрабіла. Прыклад: 30 верасня сялянам, якія зацікаўлены ў развіцці жывёлагадоўлі, былі прывезены самаходам ажно з Люблінскага ваяводства пародзістыя цяляты НЦБ, чорна-белыя. Развозілі іх у вёсцы Чэхі Арлянскія, дзе сяляне былі вельмі задаволены „новым таварам" і тым больш, што куплялі на крэдыт.

П. Д.

...крынкаўская пякарня ўжо больш паўгода не дастаўляе ў свае крамы булак. Як хто спытае крамара, ці ёсць булачкі, дык той адказвае: — Дзякуй Богу, што хоць хлеб ёсць... А суседняя Саколка булачкамі завалена, хоць мяшок бяры.

Ніяк

Кожны любіць прыгожа апрануцца

У Гайнаўцы на вуліцы Варынскага ўжо год працуе тэкстыльная майстэрня паслуговай спулдзельні працы. Майстэрня стала папулярнай. Асабліва добрую апінію маюць працаўніцы Аляксандра Хмур і Марыя Далінская, якія з воўны, анілана, акрылю робяць прыгожыя мужчынскія і жаночыя свіцеры, сукенкі, спаднічкі, шалікі, дзіцячую вопратку. Хоць і даўгавата, каля трох месяцаў, трэба чакаць, людзі з усёй ваколіцы, а нават з Варшавы заказваюць тут.

Спулдзельня выконвае паслугі на 30 тысяч злотых у месяц. Не заўсёды хапае людзей да працы. У апошні час у сваёй вітрыне павесілі яны аб'яву, што патрабуюць работніка. Прынялі маладую дзяўчыну Галіну Тафілюк, каб прывучваць яе да гэтай прафесіі.

Майстэрня змяшчаецца ў старым, халаднаватым будынку, 20 метраў паверхні. Абсталяванне майстэрні — гэта тры прамысловыя машыны і шафа для матэрыялаў. Няма тут складаў, цесна. Ды на гэтым не канчаюцца клопаты. Бываюць цяжкасці з пастаўкай нітак патрэбнай таўшчыні і колеру. А майстэрня такая вельмі патрэбная і магла б рабіць значна больш, каб прысвяціць ёй больш увагі.

Вяслава Казак

ПРА ДАРОГІ

Многа пішацца ў газетах пра дрэнныя дарогі. Разумеецца, не ўсе дарогі можна адразу пабудаваць. Аднак, калі справа датычыць людскога здароўя і жыцця, трэба тут крытыкаваць занядбанні. Хачу іменна паказаць такую дарогу. Калі з Нараўкі ў Міклашэва дарога была засмалавана, дык усе цешыліся. Найлепшая дарога ў гміне! А што цяпер з ёю? На дарозе поўна дзірак. Едзеш матацыклам ці веласіпедам і можаш трапіць у дзірку, перавалішся і паб'ешся. Абы не што горшае. А ўжо ноччу ехаць сюдою — пагражае яшчэ большае няшчасце. Мо знойдуцца кансерватары дарогі? Малая гэта рэч і нямнога работы. Аставіць дарогу такой, якой яна цяпер, гэта значыць аставіць пагрозу небяспекі.

А. З.

СВАЕ ГІТАРЫ

Калі даводзілася арганізаваць танцы ў Нараўцы ці ваколіцы, трэба было шукаць аркестра ў Гайнаўцы, ці яшчэ дзе. Ёсць, праўда, на месцы ў гміне гарманісты, аднак моладзь дамагаецца больш калектываў.

І вось гмінны цэнтр культуры купіў новыя музычныя інструменты за 85 тысяч зл. Грошы прызнала ваяводская рада прафсаюзаў у Беластоку. Пры ГОКу арганізаваўся адразу калектыў гітарыстаў. Пасля падрыхтоўкі наступілі публічныя выступленні. Спадабаліся.

У калектыве выступаюць Янка Крынскі, Яраслаў Кавальскі, Міраслаў Асіпчук і Міраслаў Лукша. Моладзь задаволена сваім калектывам.

А. З.

ПАЖАРНІЦКАЯ СПРАВА

У цэнтры ўвагі гмінных улад у Нараўцы стаіць актывізацыя дзейнасці пажарнікаў. Звязана гэта тут з лесам, якога ў гміне многа. А ў лесе часта здараюцца пажары. Вядзецца праца, якая павінна вучыць пазбягаць пажараў. У мінулым годзе 10% дахаў было перакрытых матэрыялам больш вогнеадпорным. Аднак яшчэ многа будынкаў у Скупаве, Луцэ ці Гарадзіску чакае перакрыцця.

Кантроль будынкаў паказаў многа недахопаў, 7 гаспадароў было пакарана грашовымі карамі, а двух накіравалі ў калегію.

У гміне існуе 9 пажарных камандаў. Маюць яны тры самаходы. Найбольш актыўна працуе моладзь. Пажарнікі наладзілі супрацоўніцтва з гарцэрамі. Найбольш актыўнымі пажарнікамі з'яўляюцца: Янка Казёл, Пётр Янцэвіч і Васіль Казёл.

Аб адным недахопе на заканчэнне хачу сказаць: у хатах шафёраў пажарніцкіх самаходаў няма тэлефонаў, а не трэба ж пераконваць, наколькі гэта важна.

А. З.

ПАД РАЗВАГУ

ЛЕПШ НЕ РАЗДРАБНЯЦЦА

Я прыкмеціў, што сельскагаспадарчы кааператыў у Саках, Кляшчэлеўскай гміны, усё лета часта высылаў свае рахункі за выкананыя працы сялянам у навакольныя вёскі, у тым ліку ў Тапаркі. Па правілах могуць яны рахункі тыя высылаць праз дзесяць дзён, гэта значыць, тры разы ў месяц. А яны высылаюць праз тры-чатыры дні, значыць, больш, як дзесяць разоў у месяц. І гэта адным і тым самым сялянам. Такім чынам прымушаюць пісьманосцаў бегаць з хаты ў хату беспераპынна, ды і самім ім многа каштуюць так часта высыланыя „пісэмкі".

Няхай жа гэты СКР у Саках павучыцца ад дубіцкага, які адзін-два разы ў месяц высылае сялянам рахункі. Вядома, людзі сёння заказваюць часта машыны, дык рахункаў збіраецца нямала. Вось адміністрацыя дубіцкага сельгасгуртка навучылася, што некалькі рахункаў, адрасаваных таму самому селяніну, счапляе сашчэпкай у адно пісьмо і высылае ўсе разам. Гэта вельмі добрая з'ява. І меншыя кошты, і разносіць лягчэй. А ў Саках абы толькі трактарыст выканаў працу, на другі дзень ужо абавязкова высылаецца рахунак. Ці патрэбна аж такая спешнасць?

М. Панфілюк

ДЗЕ КРАЎЧУК ПАДЗЕЎСЯ?

Мікалай Краўчук, дзе вы? Старэйшыя чытачы „Нівы" добра памятаюць вас як паэта, які ў сваіх цікавых вершах крытыкаваў п'яніц, бракаробаў, хуліганаў.

Сёння яшчэ помню вершы: „Гарэлка", які пачынаецца ад слоў: „Людзі кажуць: водка, водка, няўжо яна ім салодка", або „Капялюш" — „Не пасуе ані руш маёй жонцы капялюш".

Гэтыя вершы я калісьці на сцэне дубіцкай святліцы чытаў на памяць для публікі, якая прыйшла пастаноўку „Суд" паглядзець.

Дзе ж вы, дарагі Мікалай, што пагневаліся на „Ніву" і на яе чытачоў? Нічога не пішаце і свой талент непатрэбна марнуеце! Будзьце другім дзядзькам Квасам, які ўжо свой век пражывае, не дай Бог памрэ, хто яго заступіць?

Ваш сябра

Мікалай Панфілюк

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да заметкі „ЧАМУ ЗАНЯДБАЛІ?", „Ніва" № 36/1175 ад 3 верасня 1978 года.

Адказвае: URZĄD GMINY W BIELSKU PODLASKIM.

W odpowiedzi na notatkę prasową z 36/1175 numeru tygodnika „Niwa" z dnia 3 września 1978 roku dotyczącą zagospodarowania budynków poszkolnych we wsi Hołody, Urząd Gminy w Bielsku Podlaskim wyjaśnia co następuje:

Budynek po byłej szkole podstawowej zostanie przekazany na potrzeby biblioteki wiejskiej i w części na Klub Prasy i Książki po uprzednim przeprowadzeniu remontu.

Drugi budynek zostanie oddany w użytkowanie dla Urzędu Pocztowo-Telekomunikacyjnego w Hołodach.

Z up. Naczelnika Gminy
Michał Czołomiej
Sekretarz Biura

Да публікацыі „ГАВАРЫЦЬ НЕ ПОЗНА", „Ніва" № 16/1155 ад 16 красавіка 1978 года.

Адказвае: URZĄD GMINY W KLESZCZELACH.

W odpowiedzi na notatkę prasową zamieszczoną w tygodniku „Niwa" (nr 16/1155 z dnia 16 kwietnia 1978 r.) Urząd Gminy w Kleszczelach informuje, że droga ze wsi Toporki do wsi Saki została przejezdna — 50-metrowy jej odcinek został naprawiony przez nawiezienie go żwirem i okopanie rowem w dniu Czynu Partyjnego przez mieszkańców Sak i okolicznych wsi.

Z oczyszczeniem drogi z zasp śnieżnych mieliśmy duże trudności ze względu na brak ciężkiego sprzętu.

Za spóźnione udzielenie odpowiedzi przepraszamy Redakcję i korespondenta.

Z up. Naczelnika Gminy
M. Młodzianowski
inspektor budowlany

Да заметкі „ДАЙЦЕ СВЯТЛО НА ВУЛІЦУ ДОЛЬНУЮ!", „Ніва" № 33/1172 ад 13 жніўня 1978 года.

Адказвае: URZĄD MIEJSKI REFERAT GOSPODARKI TERENOWEJ W HAJNÓWCE.

W odpowiedzi na notatkę prasową z 33/1172 numeru tygodnika „Niwa" z dnia 13 sierpnia 1978 roku dotyczącą wybudowania oświetlenia elektrycznego na ul. Dolnej w Hajnówce — informujemy, że postulat jest w pełni zasadny. Będziemy czynić starania o założenie ją jeszcze w bieżącym roku. Wykonanie oświetlenia ulicznego jest uzależnione tylko od tego czy znajdziemy wykonawcę.

Kierownik Referatu
Włodzimierz Wojkowycki

Імпартгумар.

ТЭЛЕФАНАГРАМА

Дзед Ахрэм — дасведчаны чалавек. А ўсё таму, што кожны дзень чытае газеты, часопісы, глядзіць тэлеперадачы. Пра любыя падзеі даведваецца своечасова. Ягшчэ знакаміты ён тым, што ў кожнай справе парадак любіць. Калі бачыць якую безгаспадарнасць, то віна́ватаму гаворыць строга, у вочы, не зважаючы на рангі. І заўсёды даб'ецца выпраўлення недахопаў. А вось за загадчыка сельскага клуба Міколы Дзерваеда ніяк не падбяро клю-чы. Колькі ўжо гаварыў яму наладзіць работу клуба, а таму — нібы гарохам аб сцяну.

Дзед Ахрэм вартуе калгасную кантору. Аднойчы раным-рана, калі ў канторы яшчэ нікога не было, дзеду Ахрэму давялося запісаць некалькі тэлефанаграм.

Нарэшце, кантора запоўнілася галасамі, але вартаўнік не спяшаецца дадому. Ён чакаў Дзерваеда. І вось на ганку паказалася высокая постаць загадчыка клуба.

— Добры дзень, дзядуля!

— Добры, добры, — адказаў вартаўнік і, выняўшы з кішэні паперку, сказаў:

— Табе тэлефанаграма.

— Адкуль, дзядуля?

— Сам чытай. Мо пісьменны...

Той прабег вачамі напісанае: „Таварышу Дзерваеду. Рыхтуйце клуб да праверкі. Хутка буду. Холад".

— Холад, Холад, — пачухаўшы патыліцу, паўтарыў Дзерваед. — Штосьці такога не ведаю. Мусіць з новых. Так і не пацвердзілі, адкуль тэлефанаграма?

— Гаварылі, Мікола, а як жа, — ажывіўся дзед Ахрэм. — Ды не разабраў я.

— Як бы там ні было, а рыхтавацца трэба, — сказаў Дзерваед.

У той жа дзень распачаўся рамонт клуба. Раней флегматычнага Дзерваеда цяпер было не пазнаць. Толькі што ён алмазам разразаў шкло для акон, а праз мінуту яго ўжо бачылі ў кабінеце старшыні калгаса. Паміж імі разгарнулася спрэчка. Але затое назаўтра каля клуба ляжала горка дошак.

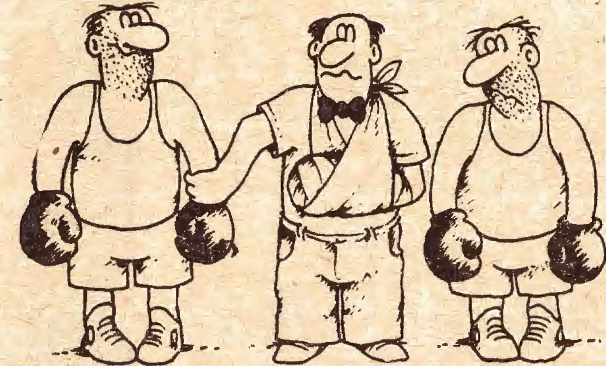
Клуб набыў прыгожы, святочны выгляд. На сценах віселі па-мастацку аформленыя лозунгі і плакаты, якія адпавядалі патрабаванням дня. Па вечарах пад гукі музыкі кружыліся пары юнакоў і дзяўчат.

Задаволены быў Дзерваед. Што ні кажы, а цяпер не сорамна будзе сустракаць правяраючых. Дарэчы, дзе ж той Холад? Пра сябе даў ведаць па тэлефоне, а ехаць у далёкую дарогу ніяк не адважыцца. Рашыў сваімі думкамі падзяліцца з дзедам Ахрэмам.

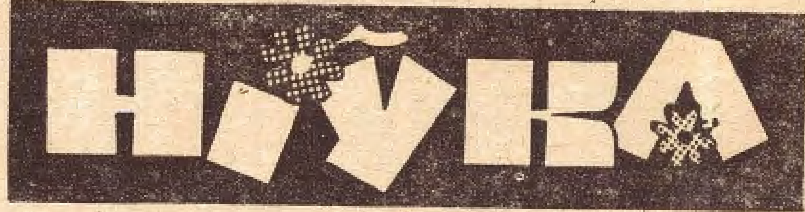
— Чаму не едзе? — хітравата усміхаючыся ў вусы, перапытаў той. — Ды ён, голубе, ужо даўно прыязджаў, яшчэ зімою. Пахадзіў вакол клуба, ні адной шчыліны не знайшоў і ні з чым падаўся ў другое месца. Холад ёсць холад, ліха яго бяры... А цяпер навошта яму ехаць? Вунь клуб — як лялька!

Дзерваед зразумеў дзедавы хітрыкі і толькі кісла ўсміхнуўся...

Генадзь Захарэнка

Чаго ў спорце не бывае!

З ЦЫКЛА „ПАД ПАРАСОНАМ"

На базе біёнікі.

Тры пункты погляду

НА ПЕЎНЯ

— Не салавей, — заўважыў Крытык.
А Сабакар сказаў: — Не звер.
— Не дыпламат і не палітык, —
Дабавіў адстаўны Прэм'ер.

НА ЗЯЗЮЛЮ

— Бяздомніца, — уздыхнула Дама.
— Бяздомніца, — сказала Мама.
А Бабка: — Мілыя мае,
То не віна — бяда яе.

НА ЖЫРАФУ

— Зазнайка, — кажа Дочка. — Фіфа!
А Бацька: — Гордая яна.
А Сын: — Нішто сабе чувіха!
Выходзіць замуж за Слана!

Міхась Пальнок

ЦІКАВА

Парфен да Кастуся:
— У цара Саламона было дзевяцьсот жонак. Цікава, чым ён іх карміў?
— Мяне больш цікавіць, як ён сам карміўся... — адказаў Кастусь.

Без слоў.

...Сваю жонку трымаў у руках, а чужую — на руках.

СПОСАБ

Вопытная маці раіць маладой:
— Проста ўяві, што гэта не тваё дзіцё, а чужое. Кожны ж ведае, як выхоўваць чужых дзяцей.

З „Весніка Задрыпоніі"

АБ'ЯВЫ

Бюро прагнозаў пагоды тэрмінова патрабуюцца прадаўнікі любых спецыяльнасцяў з вострым сустаўным рэўматызмам.

✲

Драмтэатр імя Расціслава Салавейчыка у сувязі з адкрыццём зімовага сезона аб'яўляе набор гледачоў абодвух палоў.

✲

Для выпрабавання апарата, які вызначае працэнт наяўнасці алкаголю ў крыві, патрабуюцца добраахвотнікі, якія згодзяцца на працягу паўгода бясплатна прымаць алкагольныя напіткі.

У адну дуду.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

(З запісной кніжкі Янкі Брыля)

— Дык вы гэта, цётка, на старасці год і пчол самі даглядаеце? А сын?
— Ой, мілы, каб жа ён умеў! Пчала — скацінка, якую не ўдарыш.

✲

Пеўня спачатку рэжуць, а потым скубуць. А аўтара на кінастудыі спачатку доўга і калектыўна скубуць, а нарэшце хто-небудзь зарэжа. Што выгадней — варта б спытацца ў пеўня.

✲

Сваты прыйшлі, а дачка яшчэ маладзенькая. Бацькам гонар:
— Ды што вы, людзі добрыя, яна ж у нас яшчэ ў рэшаце спіць!..

З УКРАІНСКАГА ГУМАРУ

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Юркі Чыжэўскага з Беластока змяшчаем песню

РУЧНІКІ

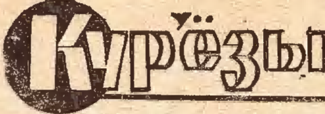
Словы В. Вярбы
Музыка М. Пятрэнкі

У суботу Янка ехаў ля ракі,
Пад вярбой Алёна мыла ручнікі.
— Пакажы, Алёна, броды земляку,
Дзе тут пераехаць на каңі раку.

— Адчапіся, хлопец, едзь абы-куды,
Не муці мне толькі чыстае вады —
У маркоце Янка галавой панік,
Упусціла дзеўка беленькі ручнік.

— Янка, мой саколік, памажы хутчэй,
Ой, плыве, знікае ручнічок з вачэй.
— Любая Алёна, я вады баюсь,
Пацалуй спачатку, бо я утаплюсь.

Супыніўся гнеды пад вярбой густой,
Цалавала Янку Лена над вадой.
Стала ціха, ціха на ўсёй зямлі,
Па рацэ далёка ручнікі плылі...

ПАДВОЙНАЯ ПЛАТА ЗА ФІЗІЯНОМІЮ

У час антракту нейкі фанабэрысты глядач падыходзіць да славутага рускага клоўна Уладзіміра Дурава і пытае з дурнаватай усмешкай:

— Маеш поспех, пане клоўн?

— Як бачыш...

— Ці не праўда, каб паспяхова выступаць у цырку, клоўну трэба мець прыдуркаваты твар?

— Чыстая праўда, — адказаў Дураў. — Калі б у мяне была такая фізіяномія, як у цябе, мне абавязкова выдавалі б падвойную плату.

ДАЗВОЛЬЦЕ ПРАДСТАВІЦЦА

Савецкі пісьменнік Канстанцін Паўстоўскі з сябрам вярталіся з рыбы і селі ў цягнік, які складаўся з таварных вагонаў. Нейкі абарваны і нягалены паляўнічы сядзеў у адчыненых дзвярах вагона і спяваў. У яго быў густы мяккі бас.

— Вось што! — рашуча сказаў сябар паляўнічаму. — Прыязджайце ў Маскву абавязкова. І чым хутчэй. Я вас звяду з патрэбнымі людзьмі.

І працягнуў лісток са сваім адрасам.

Паляўнічы прачытаў запіску і спытаў:

— Вы пісьменнік?

— Так.

— Як жа, ведаю. Чытаў. Вельмі рады пазнаёміцца. Дазвольце і мне, у сваю чаргу, прадставіцца:: саліст Вялікага тэатра Аляксандр Пірагоў.

Калі да дня нараджэння, імянін, сярэбранага вяселля ці іншай зручнай нагоды надначаленыя зрабілі вам каштоўны падарунак — прыміце яго. Наёмкасць з часам пяройдзе, а падарунак застанецца.